

OTTHON A VILÁGBAN

Honismereti könyvsorozat

Szerkeszti:
Fogarasy Attila

DR. RÉTHY ZOLTÁN

ÉN ÍGY IMÁDKOZOM

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

Pilisi Alkotó Kaptár Egyesület
Pilisvörösvár Város Önkormányzata

Pilisvörösvár
2008

Válogatta és szerkesztette:
Fogarasy Attila

Lektorálta:
Faragó Tímea

ISBN 978-963-06-4554-6

© Dr. Réthy Zoltán örökösei

ÉN ÍGY IMÁDKOZOM

Ányos Kiadás, 1938

A gépek új tudóst avatnak,
Új dalra várnak milliók,
Én régi rímek ritmusával
Köszöntök pattanó bimbót.

A kor kohója harcot forral,
A vér vad titkokat takar, –
Lehessek én a Pilis alján
Ringó bölcsők felett a dal...

A magyar anyáknak

Ha fekete az éjszaka és
Virrasztó szemetek fényt keres:
Felgyújtott szívem legyen a mécs.

Ha ég felé nézni nem birna
Könnyeitől: legyek a sóhaj,
Legyek ajkatokon az ima...

MAGYAR ANYÁK A GOLGOTÁN

TRIANONI MAGYAROK FOHÁSZÁ

Uram! Még meddig, meddig járjuk
E kískeresztes Golgotát,
Vezeklő szívvel meddig várjuk
A feltámadás hajnalát?
Ha tudnánk, hogy az útnak vége
A Kárpát ormára vezet,
Nem ostromolnánk több panasszal
A csillagtalan bús eget.

Uram! A szívünk harcos szív volt,
Így hagyták ránk az ősapák,
A karunkat is megedzették
A századok s a sorscsaták.
Meforgatnánk mi újra kardunk,
Csak hogy szabadon élhessünk,
Meforgatnánk, de mindhiába:
Bilincsben mind a két kezünk.

Uram! Az étünk sava, sója
Már régen csak a bú s a gond,
A lány kenyér és szőlő mese,
Mit anya gyermekének mond.
A víg lakomák boros tora
Mint régen, nem is ízlene,
Mert rab testvérek sóhajtása
Volna az ünneplő zene.

A szűkös évek robotjában
Imánk hozzád száll, óh Uram!
Csillanhat-e még reménysugár
Egy halk fohászos alkuban?
Mert nincsen több, csak egy kérésünk,
Mit együtt küld szivünk s a szánk,
Ha teljesíted, kivirágzik
A tört remény és tört hazánk.

Uram! Halljad hát imánkat,
Zokogva, esdve száll Hozzád:
Te áldj meg áldó Kezeddel
Minden bölcsőt s minden anyát!
Foganjon gyermek, bátor, erős,
Magyar anyáknak méhiben
S bölcső ne álljon magyar földön
Üresen, árván sehol sem...

Ezt add, Uram, és több panasszal
Nem ostromoljuk egedet,
Mert tudjuk, hogy az útnak vége
Kárpát ormára felvezet.
Nem kérjük azt se, meddig járjuk
E kínteresztes Golgotát:
Csak áldj meg áldó kezeddel
Minden bölcsőt, minden anyát!

HIT, REMÉNY, SZERETET

Törvényt ült a bosszú bírója felettünk,
Apáink honában földönfutók lettünk,
Dobra sem ütötték, vitte, aki érte,
Még azt se kérdezték: ki ad többet érte?
Úgy szaggatták széjjel a Kárpátok láncát,
Kincses Erdélyünket, Bánátot és Bácskát.
Nem büntettek népet soha mostohábban, –
Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában!

Nem hazát, csak börtönt zár a csonka határ,
Úgy vergődünk benne, miként a rab madár,
De vergődve, küzdve, míg szállnak az évek,
Mégis csak felépül minden madárfészek.
Kis fészkek ölében új életek kelnek,
Új örömet hirdet minden pólyás gyermek,
Új csillagok gyúlnak éjszakánknak egén:
Ti vagytok a jövő, ti vagytok a remény!

Aki reményünket élteni, táplálja:
Szálljon ezer áldás az édesanyákra!
Amerre ők járnak, kinyílnak tar mezők,
Könnyünket letörli simogató kezök.
Szívük forrásából életek fakadnak, –
Ők a magvetői a magyar tavasznak.
Legyen e hazában áldott a te neved:
Rab magyart megváltó anyai szeretet!

EMESE ÁLMA

A nagy folyók is kiapadtak,
Nap perzselte a doni pusztát,
Eltikkadt barmok lomha lábbal
Nehéz jármukat alig húzták.

Se hal, se fű, se fa, se búza,
Eső már féléve nem esett,
Isten verése látogatta
A maroknyi magyar sereget.

Jöttek a vének, jöttek a népek,
Jöttek az anyák és gyermekek,
Kezüket törték, rimánkodtak:
Nem, nem bírjuk tovább, emberek!

Vezéri sátor dús selymére
Árnyakat festett az est s a gond,
Emese asszony jól hallotta,
Amit a tömeg kint zúgva mond.

Szépmívű rokkán búsán szötte
Keze a virágos szőnyeget,
Éjszín szeméből a fájdalom
Kicsalta halkán a könnyeket.

Emese asszony szép kezéből
Kiejtette a pergő orsót,
Álomba hulló asszonyelke
Megálmodta a magyar sorsot.

Magas egekből földre szálló
Fehér Turulmadarat látott,
Had ura Isten azt üzente:
Asszonyok közt te leszel áldott!

Fiat fogsz szülni, hős daliát,
Méhed gyümölcse lesz a vezér,
Új hazába vezérli néped,
Bőven lesz újra tej, méz, kenyér.

S akarom: legyen a fiad földjén
Szentség a testvéri szeretet,
Egy új emberség boldog fényét
Ragyogja tisztán a lelketek.

Emese fia hazát szerzett,
Turulos álom valóra vált
S az örök Isten megáldotta
A négy új folyót s az új határt.

Megáldotta a kardok élet
És megáldotta a harcokat,
Legyőzött minden ellenséget,
De lelke pogánynak megmaradt.

Az ősi bálvány: önnön vére,
Maradt, mint Koppány: vad, konok,
Krisztus igéjét megtagadta,
Nem volt csak úr és elnyomott.

De jaj, az Isten megbüntette
Ezer év minden bűneiért,
S ezer év múltán, mint a varázs,
Emese álma is véget ért.

Isten verését nyögi most is
Hazáját gyászoló bús magyar,
Börtönkenyérre kárhoztatva
Élni nem tud, halni nem akar.

Jönnek anyák, gyermekek, vének,
Ajukon sóhajuk megremeg,
Jönnek szegények, sírva kérdik:
Jaj, meddig bírjuk még, emberek?

Ki veszi vissza Árpád földjét?
Fog-e még születni új vezér?
Mikor lesz újra szép hazánkban
Minden asztalon tej, méz, kenyér?

...Árpád népe! Keresd az Isten
Csodákat teremtő szent kezét,
Kereszt tövébe roskadva kérjed,
Adjon neked egy új Emesét!

HADAK ÚTJÁN

Bodor Aladárnak

A bölcsőinket székely föld ringatta,
Hol sziklákat ölel a kék azur,
Hadak útjáról mesélt ott a dajka
S hittük, hogy él egy hatalmas Hadúr.

Jaj, messze van, akár a Don s Meotis,
Maros, Szamos és kincses Kolozsvár,
Hadaknak véres útját járja most is
Szegény székely nép, ezer éve már.

Kemény sors röge esteli párnája,
Karját megedzette a harcokban,
S míg kérges kézzel ős határát szántja,
Az újkor magja benne megfog.

A mi utunk is hadak örök útja,
Mely napkelettől napnyugatig ér,
Rajt minden székely azt az utat futja,
Amit neki Csaba király kimér.

A tetteink az ő keze vezérli,
Az égharang egyként simul fölénk,
De Erdély lelkét senki meg nem érti,
Csak az, ki földjéről szakadt közénk.

Nekünk a nap a Hargitánál kél föl,
S a Lajtán túl kezdődik a Nyugat,
A Tátra üzen észak fenyeséről
S a Délnek túje Bácskára mutat.

Nekünk hiába készül csonka térkép,
Rajtunk nem fognak Prága átkai,
Az új határt nekünk hiába mérték,
Mi által tudunk rajta szállani.

Nekünk a gyermek nem a gondok többje,
De új ígéret, új honfoglalás,
Az anyjuk úgy néz fénylő nagy szemökbe,
Mint szebb jövőbe látó vallomás.

A pusztulást csak gyáva száj hazudja,
Jöjjön velünk, kinek már nincs hite:
A mi utunk a Hadak-örök-útja
S Erdélynek lelkét hoztuk el ide.

Testvér, mi látjuk, hogy egymás szemében
Enyednek, Csíknak képe tükrözik,
S felettünk síró örök jegenyékben
Dajkánk dala is ide költözik.

Ahol mi járunk: Erdély lelke jár ott,
– Nem fognak rajta Prága átkai, –
S a megfeszített magyar igazságot
Erdély lelke meg fogja váltani!

REGŐS ÉNEK

Voltak, hej! voltak keserves harcok,
Holtan lehulltak szép ifjú arcok,
Tatár és török és labanc idők!
Sírtak az árvák és sírtak a nők.
Voltak daliák, vitéz királyok,
Mohi és Mohács újra virágzott,
Újra vetették, újra aratták,
És voltak mindig áldott jó anyák.

Vannak ma ismét rokkant huszárok,
Csonka sorsok és csonka határok,
Mankó és tört láb, seb, amely sajog,
Rabláncot hordó szegény magyarok.
Vannak, kik hisznek, vannak, kik várnak,
Vannak kenyeret könyörgő szájak,
Kiknek a földön lágymalacs nem nőtt,
Vannak Lázárok paloták előtt.

Lesznek még kardok, lesznek még harcok,
Szívet zengető új húrú lantok,
Lesz, aki egyszer panaszunk hallja,
Lesz még dalos a Kárpátok alja,
Lesznek Kárpátok, lesz oda út is,
Egyszer a csúcsra feljutunk úgyis:
Lesz egy kéz, amely oda felvezet
S minden magyarnak ad majd kenyeret!

KÓBOR LANTOS ÉNEKE

Mi nem születünk költők bölcsőjében
És sírunkon nem nő babér soha,
Vagyunk az örök magyar fájdalomnak
Hazáját vesztett, kóbor lantosa.

Dalunkat nem verik harsogva vissza
Tapsot dübörgő hangversenyfalak,
A dzsessz nem fújja sem bárban, sem bálban,
S nem énekli kirúszozott ajak.

Dalunk nem hallják meg a paloták sem,
Ahol gyűlölt lett minden velszi¹ bárd,
A mi szavunk egy imára az ámen,
Amely kenyérért Égbe felkiált.

1. Walesi

Dalunk a könny, mit százszor el kell sírni,
Bánatvirágok vérző harmata,
Azoknak sírjuk szennyes bűneit mi,
Kiknek nem fáj a magyar Golgota.

Dalunk harang, mit vészben vertek félre
Múltat vezeklő bűnbánó kezek
És zúgja, bújja napba, estbe, éjbe
A mizererés¹ szörnyű éneket.

Mi nem születünk költők bölcsőjében,
A bér s babér nekünk nem kell soha:
Legyünk rabságba romlott gyászmagyarok
Lelkére sújtó istenostora!

PIAVE

Öcsém emlékének

Ugy gondolunk reád, mint a Styx² folyóra,
E földi partokról te vitted át őket,
Te lettél ezereknek a halálos óra,
Úgy ejtjük ki neved, mint a temetőket.

Elbujdostak már a tűzszemű lidércek,
Elfeledünk lassan ágyúdörgést, jajt, vért, –
Te visszatérsz újra, kísértve az éjet
És sziven üt újra a kegyetlen „miért”!

Rózsakerdő lenne két partod kőkerete,
Ha virágba fakadna minden fájó emlék,
Öntözhetné dúsan bús anyáknak könnye,
Kiknek fiát egyszer habjaid elnyelték.

Magyar temetőknél új Mohács lettél,
Szíveken köveket görgető Piave
S összetesszük kezünk kiejtett nevednél,
Amikor megkondul az estéli Áve...

1. Bűnbánó zsoltár (kezdő szavai: Miserere mei, Domine! = Könyörülj rajtam, Uram!)

2. A görög mitológiában az alvilág folyója

MAGYAR VÉR PATAKJA

A forrását még senki sem találta,
Hiába járta Julián barát,
Elindult egyszer vérünk egy patakja
S a habjai sorsunkat ringatták.

Ó, hányszor törte át a gyöngge gátat,
Hogy megremegtek Nyugat népei,
Ó, hányszor kellett magavágta partját
Vad záporoktól óvni, védeni.

És hányszor ömlött idegen mezőkön,
Hol beitta az ismeretlen rét,
És hányszor verte a szabadság csapra
Magányos medre duzzadt zsilipjét.

De egyszer beszakadt a föld is
A magyar vérnek patakja alatt
S ott úgy zuhant le magasból a mélybe,
Mint sziklasírba hulló zuhatag...

A forrását már hiába keresnéd,
Azt eltemette messzi Napkelet,
De folyni fog a magyar vér patakja
Vak századok és rengő föld felett:

Az ősi forrás egy-egy drága cseppjét
Anyák őrzik piros szívük alatt,
E cseppekből lesz tengernyi a tenger
És minden csepp hajókat ringathat.

Fakadjon fel az Élet szent forrása
A szívetekből, szent magyar anyák,
Hogy rozzant sorsunk zátonyos hajóját
Új ezredév partjára ringassák!

SZOMORÚ MAGYAROKNAK ÜZENEM

Könnyek temetője lett már a mi lelkünk,
Ne mondjátok mégse: mindent elvesztettünk!
Ne mondjátok azt se, hogy Trianon óta
Már csak sírni, ríni tud a magyar nóta.
Ne higgyétek el, mit kárognak varjak,
Hogy megásták sírját minden jó magyarnak,
Ne higgyétek el, hogy megfogant az átok,
S örökre elvesztek a bérces Kárpátok.

Nézzétek: a hegyen, a völgyön, a síkon
Pöttömnyi emberek gyülekeznek titkon,
Barna kis magyarok, foltos a ruhájuk,
De kemény az izmuk, s piros az orcájuk.
Gyülekeznek egyre, évről évre többen,
Mint az esőcseppek viharos felhőben,
S amit balga sorsunk jókedvünkre ráfont,
Letépik ők játszva azt a sötét fátyolt.

Mert amíg a róna búzakaralászt terem,
Amíg testvéreimet testvérnek nevezem,
Amíg magyar földön magyar anyák élnek
S gyermekeink ajkán zeng a magyar ének:
Addig ne féljete, nem veszett el semmi,
Amit ne lehetne egyszer visszavenni, –
Jövők országútját az idő már vágja, –
Készüljünk, magyarok, új honfoglalásra!

BÖLCSŐDAL

Kis bölcsődet kemény fából ácsolta az élet,
Párnád köré nem fodrozott habselyem csipkéket,
Tündérmesék pillangója elvesztette szárnyát,
Az egyiket Erdély őrzi, másikat a Bánát,
Bús dalokat suttog nekünk minden naplemente,
Könnyek között dúdolgatom, tente baba, tente. . .

Rengő, ringó bölcső mélyén
Álmodj szépet, gyermekem,
Szálljon álmod szebb jövőbe
Rózsaszínű fellegen,
Álmodjad, hogy magyar huszár
Vágtat fehér paripán
S magyar zászlót lenget a szél
Kárpátokon, Adrián!

Volt egy ország: Magyarország, Isten legszebb kertje,
Csengő barack, szőlő szőlő, mind megtermett benne,
Dús kalással terítettek kenyéradó rónák,
Hegyek, völgyek visszhangozták a víg magyar nótát.
Töviseket terem nekünk ma a Tisza mente,
Halkan szól a bölcsők felett, tente baba, tente . . .

Rengő, ringó bölcső mélyén
Álmodj szépet, gyermekem,
Szálljon álmod szebb jövőbe
Rózsaszínű fellegen,
Álmodjad, hogy magyar huszár
Vágtat fehér paripán
S magyar zászlót lenget a szél
Kárpátokon, Adrián!

Sok kis huszár bölcsője ring csonka haza földjén,
Nem tilthatja ezt nekünk el trianoni törvény,
Szűk lesz egyszer minden bölcső, szűkek a határok,
Lóra kapnak akkor újra a magyar huszárok,

Felvidul még dalos ajkkal magyar anyák lelke
S büszkén fogják dúdolgatni, tente baba, tente. . .

Rengő, ringó bölcső mélyén
Álmodj szépet, gyermekem,
Szálljon álmod szebb jövőbe
Rózsaszínű fellegen,
Álmodjad, hogy magyar huszár
Vágtat fehér paripán
S magyar zászlót lenget a szél
Kárpátokon, Adrián!

ÉN ÍGY IMÁDKOZOM

Keller Lajosnak

Uram! Te adtad végzetét a vérnek,
A lobbanó és hamvadó tüzet,
Én nem panaszlom, hogy gondok kísérnek,
Mint a Tisza-partot szomorúfüzek.

Elvérzett bennem réges-régen Koppány,
A lázadónak nem maradt fia,
Sóhajba halkult minden büszke orkán,
Meghalt szívemben pogány Ázsia.

Nyugatra űzött messzi napkeletről
Magányos úton bolygó végzetem,
Testvéri kéz a porból nem emelt föl
Kemény tusán, ha értük véreztem.

Kelet s Nyugatnak mostohája lettem,
Kettő között vagyok örök határ,
Törött sorompó trianoni testem,
S ruhámra is sorsot vetettek már.

De új tatárok mindhiába vernek,
Együtt dobban fel szívemmel a hit:
Véremben őrzöm én is Pusztaszernek
Árpád véreben fogant álmait.

Magyar vagyok, hitvallója fajomnak,
Akit a múlt még ma is megkísért,
Az éjszakámba' hajnalok dalolnak
S nem mondok le hitemről semmiért!

Beteljesül, hogy végzetem a gyermek
S én érte élni, élni akarok,
Nem kardhüvelyben, – bölcsőben pihennek
A győzelmet jelentő holnapok.

Uram, Te adtad s vállalom a sorsot,
Legyen bár útam hosszú Golgota,
Adj gyermeket és én dalolva hordok
Keresztet, kint és könnyeket oda...

TÖREDELEM

Bocsásd meg, hogy e bús világon
Én mégis, mégis élni akarok
S az én szívemben máglyalángon égnek
Jövönket síró gyáva gyászdalok.

Bocsásd meg, hogyha szülőföldem
Magyarnak vallja minden porcikám
S a szittya ősök késő unokája
Nem görnyedhet meg láncos rabigán.

Bocsásd meg, hogy az igazságot
Rongyos Tiborcként addig tagadom,
Míg nem terem fehér kenyér gyümölcse
Minden szegény és munkás asztalon.

Bocsásd meg, hogyha ajkaimról
Vérző panasznak jajja száll Hozzád:
Nyomort megváltó feltámadást várnak
A hétfájdalmú magyar Madonnák.

Bocsásd meg, hogy a Golgotát én
A Kárpátok hegye közt látom ott
S olyanak, mint Tiéd volt, a keresztet,
Amit a sorsunk gondból ácsozott.

Bocsásd meg, hogy e bús világon
Minden reményem két fiam maradt
S az ő szemükben felismerni mertem
Örökké élő magyar magamat!

A CSIPKEBOKOR DALAI

CSIPKEBOKOR

Az én tanyám a csipkebokor ága,
Tüskéje védi pelyhes fészketem,
Nekem virágzik illatos virága,
Az élet szép csak rózsák közt lehet.

Három fióka lett a fészkalja,
Csicsergő ajkuk hívón hazavár
S ha szárnyukat az élet bontogatja,
Büszkén néz rájuk két öreg madár.

Madár vagyok az Isten csipkebokrán,
Onnan füttyentek vidám éneket,
Ki arra jár, az meghallja a nótám:
Szeressétek egymást, emberek!

APÁM

Mint szentek képe templom oltáráról,
Úgy néz felém jóságos kék szemed,
Fejed köré ezüstös glóriát von
A gyermek és a szép emlékezet.

János napon a nyíló gyöngyvirágok
Harangjai halkán felzengenek
És tőled bármily messze-messze járok,
Ők visszahívják hozzád lelkemet.

Virágos kertem csupa alleluja,
Mikor csokrot kötök neved napján
S egy régi fénykép azt is elárulja,
Hogyan néztél a bölcsőmre, apám.

Hányszor vettél karodra és ringattál,
Hányszor bocsátottad meg sok hibám!
Eszembe jutsz, ha esti alkonyatnál
A kis fiam egy szép mesét kíván.

Ilyenkor, mint a templom oltáráról,
Reánk mosolyog áldó kék szemed,
Imádkozva suttogja ajkam százszor:
Apám! Köszönöm ezt az életet . . .

ANYÁK NAPJÁN

Édesanyámnak

Lennék költő,
Akinek e földön is van
Csillagfényes égi álma:
Dalom az ének büszke szárnyán
Hozzátok méltó magasba szállna.

Lennék szobrász,
Ki eszmét farag az agyagból
Testekben is lelket nézőn:
A mártíromság márványszobrát
Rólatok mintázná a vésőm.

Lennék festő,
Ki képeket tudna írni
Csodás színekbe mártott ecsettel:
Csak Madonnákat festenek én
Karon ülő, mosolygó kisdeddal.

Gyermek vagyok
És szívemnek szeretete
Az egyetlen tudományom:
Anyám! Ma a két kezedet
Megcsókolom és megáldom.

JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD

Lacikának kis fejébe
Most csorgatja anyuka a Miatyánkot,
Csetlik-botlik nyelvecskéje,
Ha odaér: „Jöjjön el a Te országod”.

Meg is kérdi azon nyomban
S kérdésre a feleletet el is várja:
Milyen lehet az Istennek
Égből jövő, földre szálló szép országa?

Anyukának illik tudni,
Hogy forog az autóban a motorcsavar
S mindent, amit Laci fia
Kicsi feje kíváncsian tudni akar.

És elmondja: ez az ország
Szebb lesz, mint a mesebeli Tündérország,
Ott nem lesznek rossz emberek,
Akik egymást bántják, verik, kicsúfolják.

Nem lesz benne báró, bankár,
Ki a pénzét nagy zsákokba kuporgatja,
Nem lesz koldus, aki éhes,
Mindenkinek lesz ebédre jó falatja.

Nem lesz többé háború se,
Nem fog folyni jó katonák piros vére,
Szeretet lesz a világon
S minden ember a másiknak jó testvére.

S mikor jó el az az idő,
Mikor velünk cseh, oláh és rác kibékül?
Akkor, ha majd minden ember
Elmondja a Miatyánkot hiba nélkül!

A KÉT FIAM

Egyik mokány kis legényke,
Rá se néz a fehérnépre,
Ha megbántják, el nem tűri,
Azon menten visszaüti,
Csákóját fejébe vágja
S menni készül a csatába.

De a másik sohse játszik
A többivel katonásdit,
Szereti a békét, csendet,
Ha megsértik, inkább enged
És titokban, ha nem látják,
Széjjelosztja uzsonnáját.

Mind a kettő apja-fia:
Egyik elszánt pacifista,
Másik dacos, kemény székely,
Nem egyez a testvérevel, –
Mintha csak azt jelentené:
Lelkem szakadt bennük ketté.

ÉVIKE EMLÉKKÖNYVÉBE

Rózsabimbóm, kisleányom
Életedet én megáldom:

Amerre jársz, napsugaras
Tavaszokban mosolyt arass,
Amerre visz földi utad,
Szived nyisson zárt kapukat.

Éjed lásson fehér álmat,
Ébredésed vidámságot,
A nappalod lány kenyeret,
Szelje neked a szeretet.

Aki ránéz két szemedre,
Tiszta lelked olvassa le,
S kire szemed reánevét,
Felejtse el a könnyeket.

Minden perc és minden óra
Vezessen az örök jóra,
Vezessen az örök Széphez,
Barna földről kéklő éghez.

Rózsabimbóm, Kisvirágom,
Légy boldog a nagyvilágon!

IBOLYÁK

Márciusban ibolya virágzik,
Egyik kékebb, szagosabb a másik,
Édesanyám, melyik szebb közöttük?
Kérdém, mikor csokorba kötöttük.

Édesanyám azt felelte nékem:
Szép ibolyát találsz erdőn, réten,
De a legszebb az volt mégis százszor,
Mit először kaptam az apádtól.

SZERESD AZ ÉLETET

Szeresd a virágot, édes kis Fiam,
Mindenik szíromnak illat-lelke van,
Színekkal szórják be kertünk tavaszát:
Szeresd a virágot úgy, mint az apád.

Szeresd a madárcák fütyös énekét,
Nem zenélt még senki náluk szebb zenét,
Fogadd a szívedbe erdők dalosát:
Szeresd a madarat úgy, mint az apád.

Szeresd a szegényt is, ki sír és szenved,
Tiedből szelj neki lágyan kenyeret,
Ne sajnáld tőlük lelkednek jó szavát,
Szeresd a szegényt is úgy, mint az apád.

Szeresd az életet, mit Isten adott,
Szivárványt és felhőt kergető napod
Munkával és hittel vígan játsszad át:
Szeresd az életet úgy, mint az apád.

Szeresd a hazádat, ősök szent rögét,
Megrokkant apáknak csonka örökét,
S ezt a szegény, árva, szép magyar hazát
Szeressed még jobban, mint a te apád!

VIRÁGOK

Van, ami erdőt, rétet díszít,
Van, ami sírdombot takar,
Van, ami menyasszonyt koszorúz
Hófehér mirtuszágakkal.

Van, ami más kertjében nyílik
És van, ami csak az enyém,
Van, amit ketten szakítottunk
Bimbós tavasznak reggelén.

Van, amit a kisfiam keze
Titokban asztalomra tesz,
Minden virágok virága közt
Talán a legkedvesebb ez.

TEDEUM¹

Jó volt a bölcső meleg takarója,
Jó volt az apám tanítgató szója,
Jó volt a hinta, a labda, a játék,
Karácsony estén jószagú ajándék,
Jó volt a réten vadvirágot szedni,
Víg cimborákkal hangosan nevetni,
Jó volt homokból építeni várat,
Jó volt, ha este vacsorával vártak
S mikor estimánál az anyám megcsókolt:
Istenem! Istenem!
Az is olyan jó volt. . .

1. Hálaadó mise, hálaadás

Szép volt a tavasz csókot nyíló perce,
Szerelmes szavak titkot rejtő kelyhe,
Szép volt a holdat csalogató alkony,
És karjaimban de szép volt az asszony!
Szép volt a rózsák szíromfakadása,
Szép volt az álmok valóságvárása,
Szép volt Madonnám, mint templomi képen,
Mikor a fiamat ringatta ölében.
S ha esti imánál kislányom megcsókolt:
Istenem! Istenem!
Az is olyan szép volt. . .

SZÉP ASSZONYY TÜKRE

Piroskának

SZÉP ASSZONYY TÜKRE

Csak az lehet szép, kit én is szépnek
Mutatok. Álmokat sirató szemeknek
Könnyeit tükrözni: rettentő sors lehet!
Szeretek lenni szép asszony tükrének.

Enyém az arcod mosolygó bársonya,
Mit nem borzol fel gondok szeplője,
Hajadnak selymét mester keze szőtte
S szépívű vonalat rajzolt a vállodra.

Legszebb a szemed, hű asszonyi szem,
Ha reám tekint, mindig megcsodálom:
Tűz nem ragyog úgy szikrázó gyémánton:
Lelked ring benne, mint nap a kék vízen.

Néha én is büszke férfiszóval
Súgom füledbe: szép vagy, Asszonyom!
Mikor lilaszín tavaszi alkonyon
Hajad kibontod hófehér karoddal.

Te nem kérdezel, én mégis felelek;
Te nem akarsz, én mégis tudom:
Jársz meredek szépasszony-úton
S futnak utánad tikkadt szerelmek.

Előttem nincs titok, csak bú s öröm,
Ha sírsz, veled sírom a könnyeket
S ha ajkad pírja kacagva fölnevet,
Én boldog fénnel visszatükrözöm.

Csak az lehet szép, kit én is annak
Mutatok. Kinek tiszta is szép szeme
És nem süti le titkok szégyene,
Ha elébe tiszta tükröt tartanak.

Ilyennek lássalak! Bűnös Melindát
Ne lássak soha, soha, sohasem,
Csak tiszta szemű boldogasszonyt, s ha nem:
Törjek ezer cserépre inkább. . .

SZÉP HALKAN MEGKÖSZÖNÖM NÉKED

Köszönöm a kikeletnek, hogy kinyílt a rózsa,
Köszönöm a kis kezeknek, hogy hozzám elhozta,
Köszönöm a két szemednek, hogy szemembe nézett,
Köszönöm az életemnek a legszebb emléket.

Köszönöm az alkonyoknak reád váró percét,
Köszönöm az első csókod hófehér szerelmét,
Köszönöm az éjszakának, hogy rólad szótt álmat,
Köszönöm az álmomnak, hogy valósággá váltott.

ÖRÖK SZERELEM

Vagyok a nyárnak bíborszín rózsája,
Mely ott hervad el fehér kebleden,
Vagyok az éjnek ezüst holdsugára,
Mely ablakodat őrzi szüntelen.
Vagyok az ébredő madár imája,
Mely rádköszönt a csókok reggelén,
Vagyok a dalnak halk melódiája,
Melyben neved az egyetlen refrén.
Vagyok a fénynek hűséges árnyéka,
Mely veled járja minden léptedet,
Vagyok az élet összetört játéka,
Melyet újjá varázsolt két szemed.
Vagyok a szíved titkos gyémántkulcsa,
Mely nem bocsájt be senki idegent,
Vagyok az álom, mely e furcsa
Bolygón a boldogságról mesél idelent.
Vagyok a csillag, soha le nem hulló
Csillagod a végtelen égen,
Vagyok a soha el nem múló,
A síron túl is élő örök szerelem. . .

A BOLDOGSÁGRÓL DALOLOK

Nem kértem én a nagyvilágnak
Pompáját, fényét, bíborát
És dáridózó éjszakáknak
Nem ittam illanó borát.

Enyém legyen az este csendje,
Egy csókot rejtő asszonyajk
S egy hozzám símuló szívecske
Fogadja be e csacska dalt.

Enyém a hűséges szerelmed,
Én széppel áldott asszonyom,
A lelkem rólad énekelhet
Akácot nyíló alkonyon.

Minden kincset a földi sorsom
Szerelmes csókra váltott át,
Én boldogságnak sohse mondom
A pompa fényét, bíborát.

ÁLDÁS

Neked a sóhajok viszik el dalom,
Neked mondom csak: angyalom!

Rólad mesélnek pipacsok, lombok,
Rólad az estnek meséket mondok.

Feléd tavaszom pillangós vágya száll,
Feléd csókot dob bimbózó rózsaszál.

Téged köszöntlek rózsák szépének,
Téged becézzen a tavasz s az ének.

Hozzád ne érjen soha a bánat,
Hozzád a csókjaim szüretre járnak.

Nálad ibolyát nyílnak a szemek,
Nálad a fohászok hónál fehérebbek.

Veled az élet ne legyen álom,
Veled szívesen járok a világon.

Benned a vágyad lenni szeretnék,
Benned csillagok szerelme lehetnék.

Érted égnek nappalok, éjszakák,
Érted szépek a harcok s a mandulafák.

Reád a boldogság kapuja várjon,
Reád a szívemnek áldása szálljon. . .

ÉVFORDULÓ

Az idő vén csacska óra,
Hallod-e, Kedves, hogy üt?
Szívem, nem tehetek róla,
Muzsikál vele együtt.

Régi szép napok emléke
Rezdül a húrjain át,
Első szent tavaszok éje
Zeng benne halk muzsikát.

Jöjj, Kedves, hívlak egy csókra,
Öleld a lelkemet át, –
S az idő, ez a vén óra,
Ketyegjen lassan tovább. . .

HARMÓNIA

A fehér rózsát szeretjük mi
S a halkán hulló szavakat,
A mi szívünkben az éjszaka
Csak fehér álmokat arat.

Szemem szemednek minden reggel
Találkát ad egy csók felett,
Mi szeretjük az alkonyokban
Egymásra váró perceket. . .

MEGLÁTTALAK

A május titkos ablakából
Meglestem én az esti szél,
Az alkony barna leányának
Szép szerenádöt füttyörélt.
És dalt dúdoltam én magam is,
Egy dalt a csókról s ajkadról,
Mert május volt és megláttalak
Egy múltba néző ablakból. . .

MARTYRIUM

Mosolyodat nekem adtad,
Könnyeimet te sírtad el,
Sóhajomat, bánatomat
Sorsodra mind én írtam fel.

Szentek tiszta kék szemével
Lelkem mégis szépnek láttad,
Leborulok s homlokodra
Dalból fonok glóriákat. . .

TE MEG ÉN

Imádságod az imádságom,
Hűséges tiszta templomom,
Te szebb vagy nekem, mint szépasszony,
Te jobb vagy hozzám, mint rokon.

Szépséged a múltam őrzi,
Jóságod boldog jelenem,
Szerelmedet örök jövőmbe
Magammal egyszer elviszem.

MINDÖRÖKRE

Mint két patak, ha egymást
keresve medrük összefut:
nekünk már egy a tenger,
nekünk már egy az út.

Az én partom a te partod lett,
a gondhajó kettőnkkel ring
s a napsugárban együtt
csillannak meg vágyaink.

A földünk egy, az egünk egy,
az életünk egy s a halálunk:
mint tengermélyről fehér felhő,
mi mindörökre együtt szállunk.

MERRE, HOVÁ?

Legszebb az ősz a temetőkertben,
Minden levél egy halk üzenet,
Valaki küldte, van, aki érti:
Minden út egyszer erre vezet.

Legszebb az égbolt az éjszakában,
Csillagot nézni – soká, soká,
Hallgatni titkos csillagbeszédet
S megtudni tőlük: hová? hová?

Legszebb a szemed, ha belenézek
S kék taván hűség csónaka ring,
Benne evezget örök szerelmünk,
Oda, hol várnak csillagaink. . .

SZERET AZ ISTEN

A nyári éjjel elringatja álmom
Ezüst csipkékű szép felhőpárnákon.

Ha minden álmom elálmodtam egyszer,
Elszállok én is fehér fellegekkel.

A fellegekről csillagokra szállok
És bejárom a nagy csillagvilágot.

A csillagokról a földre lenézek
És várni foglak, várni foglak téged.

De ma még oly jó veled lenni itt lenni
S elmondani az éjszakának: szeret az Isten. . .

KÉT SZÍV, EGY ÁLOM

Együtt kerestünk minden utat,
Amely az Istenhez vezet,
Együtt láttuk szépnek a rétet,
A csillagot s a gyermeket.

Keressünk együtt örök szállást,
Ha eljő értünk a halál,
A sírunk felett nyári éjjel
Egy dalt daloljon a madár.

Szívünkből egy rózsafa bontson
Minden tavasszal ágakat,
Az álmunk hajtson egy virágot
A föld felett s a föld alatt. . .

TISZTA TITKOK PATAKJA

TISZTA TITKOK PATAKJA

Meseerdőn mesefák közt
meseforrás támadt,
Meseforrás italától
meggyógyul a bánat.

Meseerdő forrásához
szomjas ajkkal mentem,
Ketten ittunk a vizéből:
én és a szerelmem.

Mesevirág koszorúzza
mesepatak partját,
Tiszta titkok úsznak benne,
mint gyémánthalacsókák.

Vágyaimnak fonalából
piros hálót fontam,
Tiszta titkok patakjából
gyémánthalat fogtam.

A VICINÁLIS

Pusztai Sándornak

Minden parányi bakterháza
Neki már állomást jelent,
Megáll, ha utas nem is várja,
Számára ez a menetrend.

Ha közeleg a nagyállomás,
Elébe áll egy szemafor
És tudja, hogy most gyorsvonat jó,
Reá csak aztán kerül sor.

(Pedig visz ő keskeny sínjén
Szerelmet, sóhajt, vágyakat,
Virágot falusi mezőkről,
Amerre útja áthalad.)

Nem várja fényes pályaudvar,
Az érkezést nem csengetik,
Magányos vágány éjszakája
S ott álmodozhat reggelig.

De néha elrobog mellette
Egy D-vonatnak¹ mozdonya,
Reá is hull a fény csóvája,
Mit ő nem érhet el soha.

A vicinális rozsdás szíve
Megremeg, furcsán feldobog,
Mert érzi, hogy az ő testvére,
Aki a fénybe befutott.

A D-vonatra sokan várnak,
Beszáguld messze földeket,
Előtte nyílt a pálya s útja
A nagy hegyekbe fölvezet

*

Most érkezel. A végtelenbe
Felszállni látok álmokat. . .
S én nézlek, mint a vicinális,
Ha befutott a D-vonat.

1. Direkt vonat, átszállás nélküli közlekedést tett lehetővé

TAVASZI MENNYEKZŐ¹

Hófehér szziromból mennyekzős ruhát varr
Napsugár kisasszony,
Lakodalma készül a cseresznyefának
ezen a tavaszon.

Zsongó kaptáraknak nyitott kapujából
özönlik a násznép,
Zümmögő méhecskék torkos társasága
lakomát is vár még.

Füttyös torkú rigók vidám dalárdában
össze-összegyűlnek,
Szerelmes pároknak nászi indulókat
tücskök hegedülnek.

Kék fényű alkonyon ünneplőbe bújnak
szép barackvirágok,
Ők lesznek a lakzin rózsaszín köntösben
a nyoszolyólányok.

Fehér cseresznyefa virágzó ágain
két madár ott terem
S fészket rak szívének titkos közepében
a dal s a szerelem.

Vendég vagyok én is tavasz mennyekzőjén,
vendég vagyok s várom,
Mikor gyulladnak ki fényes csillag-gyertyák
az égi oltáron? . . .

1. Menyegző

KÁNIKULA

Járod a nyárnak víg karneválját,
Velünk is pajkos kedvedre játszol,
Rendezed akácok konfetti csatáját
S csókokat lopsz a kinyílt virágról.

Egyik legényed bimbókat pattant,
Szirmokat színez rózsakoronán,
Másik bebújt az őszibarackba
S a héj alól pirosan kikandikál.

Engem kegyesen árnyékba küldesz,
Eperfák alatt mutatsz hús helyet,
S látom, a felvégi hináros tóban
Vigan fürösztesz kilenc gyereket.

NYÁRESTI PASZTELL

Fehér felhő, fehér csónak, fehér ing,
Kék ég alatt kék tó vizén tovaring.
Piros nótát piros szívből piros száj
Rózsa lányról rózsás vággyal muzsikál.

Fenn a parton búcsúzik az arany nap,
Ajakáról aranycsókok hullanak,
Parti füzek között sétál valaki,
Meg fogja a piros nótát hallani. . .

NINCS TOVÁBB

Legyek neked az ismeretlen Titok,
Az ajkam zárja hallgatás-lakat,
De vágyaidra mégis én vigyázok
Egy Anonymus álarca alatt.

Mert én vagyok, ki álmod ösvényére
Fehér virágot észrevétlen hint,
A házam előtt fehér akác nyílik
És tavasz van, és tavasz van megint!

Hol szived piros sóhajokat vérzik,
Ne mondj te soha balga átkot ott:
Legyen tiszta és csendes éjszakája,
Ki egyszer talán rólam álmodott. . .

GALAMBDÚC

Szívünk a vágyak piros galambdúca,
Fehér galambjai a sóhajok.
A végtelenbe száll a szárnyuk útja,
És visszatérni onnan sohse fog.
Kinek galambját szerelem táplálja
A dúca annak üresen nem áll,
Hiába várja, hogy egy éjszakába
Kiröppenjen az utolsó madár.

RÓZSÁK

Néha szerelmes kezekbe simulnak,
Néha koszorúban temetőszagúak,
Néha fehérén oltárra borulnak.

Néha én is rózsákat szakítok,
Néha üzen értem valami szent titok,
Néha az Istennel beszélgetni tudok.

JANUS-FEJ

Egyik arcom a múltba révedt,
A homlokát égették lázak,
A másik büszkén szembenézett,
Csak férfi volt és nem alázat.

Janus-fejem én most lehajtom,
Asszonyszemek meg nem ígéznek:
A sírba néz a földi parton
És fenn az égen lásson Téged. . .

HIDAT VEREK

Partom a múlt, partom a jövő,
Köztük folyik el életem.
Szerelmek kútja a forrásom
És tengerem a végtelen.

Hidat verék a két part közé,
Nagy úr leszen, ki rajta jár:
Ha kész lesz egyszer minden pillér,
Átsétál rajta a halál. . .

FEHÉREN HULLÓ SZIRMOK

Nem fogan gyümölcs minden virágból,
Nem terem kalászt minden búzaszem,
Meddő szirmok is hullanak a fákról,
Tavaszt az álmuk nem csiráz sohasem.

Nyíljatok dalaim szűz szerelemmel,
Ha ősz szele halkán el is sodor,
Fehéren hullik le szívemről egyszer
Szirmotok, mint egy jázmincsokor. . .

OSZTOZKODÁS

Tied a kéz, a két szorgalmas szolgál,
Meggazdálkodta a kenyért, fogott tollszárat,
Sohasem lázadt, sohasem volt fáradt,
Mert tudta, hogy a munka az ő dolga.

Tied a kar, s a nyers erő a karban,
A férfizmók megfeszített húrja,
Voltunk dalok és harcok trubadúrja,
Tudott ölelni s ütni, ha akartam.

Tied a szem, e két picike ablak,
Amelyen át a szép világot néztem,
Menyecskét, rózsát, kankalint a réten,
Benéztek ők is s visszakacsintottak.

Tied a fül, a titkok kalitkája,
Amelyben szerető szó megpihent,
Otthont talált benne mindig a csend
És fészket rakott, mint néma madárka.

Tiéd az ajk, a lélek hangszórója,
De én voltam a hangok szpíkere,
Róla szállt imádság ég fele,
Egy lány felé a szerelem s a nóta.

Tied a sír, ha egyszer mégis véges
Életed a temetőbe ér.
De legyen enyém az a szép fehér
Rózsa rajta és fejfád mellett a mécses. . .

FELOLDOZÁS

Az életemnek mindent megbocsátok:
A harcokat, a könnyeket,
A nappalt és az éjszakákat,
Álmokba sikkadt perceket.
Legyen feledve minden dallam,
Amit a földnek énekelt a szám,
Legyen temetve minden emlék,
Mi bimbózott a bűnök tavaszán.
Én megbocsátom életemnek
Hogy hittem neki, mint a gyermek
És piros szívet faragott meg
Muzsikáló játékszernek.
Én megbocsátom: fegyvert adott
Munkára termett két kezembe,
Hogy hősnek akart keresztelni,
Úgy vitt ki véres harcterekre.
Céltábla voltam nyílt hegyháton,
Ez sem volt más, csupán tréfa,
Elmondhatom az életemnek:
Azért boldog is voltam néha.
Feloldozlak, most menj békével,
Én megbocsátok neked mindent

S ha útra kelek, megbékélve
Hagyhatlak téged, éltem, itt lent.
Én megbocsátok minden sóhajt,
És mind az elsírt könnyeket.
De jaj!
Azt sosem tudom elfeledni,
Mikor az anyám értem könnyezett. . .

VÁNDORÚTON

Nem tudja a rózsza: csokornak született,
Nem tudja a bárány: illatos füveket
Ki zsendített neki harmatos mezőre,
Nem tudja a fenyő, hogy került keresztnek
Zúgó hegytetőről csendes temetőbe.
Nem tudja a kutyám, hűséges pajtásom,
Hogy e földi bolygó nekem is szállásom,
Nem vagyok ura, nem vagyok istene,
Kitől élte függ s a mindennapi koncok, –
Les, fülel, de soha meg nem érti,
Amiket neki embernyelven mondok.

Csak én tudom, hogy ember a nevem
S Kezed sorsomra vágyakat csavart,
Egy sóhajtásban néha találkozunk
S együtt teremtjük semmiből a dalt.
Csak én tudom, hogy minden út
Csak vándorút, mely Hozzád elvezet
S az életünk csak addig járhat rajta,
Míg összeköt egymással földet és eget.
Csak én tudom az élet titkát,
Mit megüzentél nekem, én Uram:
Ha minden utam végigjártam,
Te várni fogsz az égi kapuban.

Legyen a földé minden rózsa,
Kösse csokorba szerelmes legény,
De vándorútról vándorútra járva
Egy csillagodon rád találok én.

ALKONYI IMÁDSÁG

Minden barázdába, amit homlokomra
Földi gond ekéje évről évre szántott,
Vesse el a Kezed a bölcsesség magvát
S nyíljanak belőle fehér Miatyánkok.

Álmaimnak minden tarka pillangóját,
Miket elringatott életemnek kertje,
Rejtegesse titkok halk lepkefogója,
S kirepülni többé soha ne engedje.

Minden piros rózsát, amit illatozva
Kedves ajándéknak tavaszomba dobtál,
Csokorba kötözök s búcsút járok oda,
Ahol az emlék is tiszta, mint az oltár.

Alkonyati csendek, fonjatok szívemre
Régi szerelemből ezüst rózsafüzért,
Elmorzsolom rajta hálaimádságom
A legelső csókért s a kialvó tűzért. . .

CSODÁLKOZIK A BÖLCSŐ

KERESZTÚT

Vég nélküli keresztúton
Megyek én is a menettel,
Uram! ma is Téged feszít
Keresztre a bűnös ember.

Téged csúfol, Téged átkoz,
Ki Igaz vagy, Szent és Tiszta,
A nagy világ kérges földje
Ma is a Te véred issza.

Hideg kezek Homlokodra
Rút önzésből tövist fonnak,
Álljunk be hát a menetbe,
Kereszthordó Simeonnak.

Sokan vagyunk, Uram, nézzed,
Veled járó földszülöttek,
Sokan vannak kendőt tartó
Veronikák körülötted.

Nem félünk mi ostoroktól,
Nem félünk az igazságtól,
Süket fülek felnyilhatnak
Szavunk hangos igazától:

A nevedben követelünk
Egy fehérebb, jobb világot,
Kenyeret az éhezőknek,
Elnyomottak szabadságot.

A gyermeknek meleg otthont,
A munkásnak igazság-bért,
Adjon, kinek Isten adott
S ne kérdezze senki: miért?

Vég nélküli keresztúton
Visszük mi is a keresztet:
Támadj fel a szíveinkben
Mégfeszített, szép Szeretet!

MIT ÉREZ?

Mit érez a szellő, ha rongyod alatt
Átjárja didergő, szikkadt csontodat?

Mit érez a föld, ha fagyos teleken
Reálép lábacska fázva, meztelen?

Mit érez az ember, ha mint testvére
Kenyeret koldulva nézel szemébe?

Mit érez a Krisztus, ha a földre néz
S látja, hogy hiába kért egy kolduskéz?

KIS KATÓKA

Négy éves volt Kis Katóka,
Csillagszemű szőke gyermek,
Ott lakott a faluvégen
A bécsi út árka mellett.
Kis Katóka négy testvére,
Apja, anyja szegény ember,
Sohse tellett új ruhára,
Rongyos volt a kicsi pendely.

Egész nap a bányahányón
Keresgéltek és – hiába!
Nem volt, aki elkísérje
Kis Katót az óvodába.
S úgy esett egy délutánon,
Mikor hazafelé tartott,
Nem vett észre Kis Katóka
Egy gyorsröptű fényes autót.
Két mosolygó csillagszeme
Kialudt, mint törött mécses,
A csendőrök kérdezgették,
Ki volt hibás, ki volt vétkes?
Az autós úr kétszáz pengőt
Küldött postán a címére,
Kis Katóka jó apjának
Sohse volt még ennyi pénze.
Tellett ebből Kis Katónak
Parányi kis szemfedőre
S négy testvére új ruhában
Kísérte a temetőbe.
Csillagszemű Kis Katóka
Így szállt fel a földről égbe,
Így jutott csak új ruhához
Szegény rongyos négy testvére.

CSODÁLKOZIK A BÖLCSŐ

Öreg-öreg bölcső, száz év ring megette,
Arcát egy szúcsalád rég ráncosra ette,
Festék sincs rajta már,
Áll szerényen az ablak mellett,
Aranyosra festi reggeli napsugár.
Benne pufók pólyás, tiszta, tejszagú,
Kezd már gőgicsélni: anyú, anyú. . .

Az „édes” nem hallja, nem ér reá szegény,
Most mélyen alszik, éjjel munkában volt
Egy textilgyárnak poros műhelyén.
De felébred rögtön, hogyha sírást hall
S megitatja a kis porontyot
Tejet buggyantó jó meleg forrással.
Megitatja s alszik újra néhány órát,
Mindennap egyformán. Megszokta már
És este nyolckor szalad a vonathoz,
Mert várja a gyár. A gyár,
Ahol éjjel-nappal szőnek, fonnak
A nagy gépek s kis ujjai
Ifjú munkás asszonyoknak.

Odajár ő is évek óta,
Egész családra ő keres,
Heti 18 pengőt, kitelik belőle
Mindennap kenyér s rántott leves.
Orcáján halványan virulnak a rózsák,
Mint amik a télbe nyíltak ki,
Szemébe több mosolyt, mint könnyet
Rejtett el egyszer Valaki.
Hiába hordja négy életnek gondját
Fiatal karcsú vállain,
Nem duzzog soha, nem panaszkodik,
Hogy nehéz a sors és sok a kín.
Férje munka nélkül, két éve már,
Hitvесе csókja egyetlen bére,
Dajkál, kisöpör, vacsorát főz
S vasárnap kettő helyett megy el a misére.

Csodálkozik a bölcső:
Ilyet nem ért meg még,
Hiába szolgált három emberöltőt
Mint hűséges házi cseléd.
Csodálkozik és minden sejtje érzi,

Hogy új világot ringat ágya
S mikor az izmos, erős férfi
A kis fiúcskát bepólyálja,
Egyet gondolnak mind a hárman,
A bölcső, gyermek és az apa,
De nincs szavuk, mely eltaláljon
És nincsen út, hogy merre s hova?

Kimondom én hát őhelyettük,
Leszek a mellük sóhajtása:
Elég volt minden kultúrából,
Ha gyümölcsének ez az ára!
Elég volt fényből, ragyogásból,
Ha minden házra ki nem árad,
Elég a gépből, elég a gyárból,
Ha elviszi a mi anyánkat.
Tudás és könyv csak akkor jöjjön,
Ha gondjainkra változást hoz,
Minek repülni óceánra,
Míg nem találunk el egymáshoz?
Nem kell a bársony dísz, selyme,
Ha benne járót gőgössé tesz,
Engedjétek az asszonyokat
Vissza a gyermek bölcsőjéhez!
Járjunk darócban, szóttas ingben,
Mely embert és szívet melenget
S a szív teremtsen a világon
Az új helyett egy újabb rendet.

MEGGYÓNOM NEKTEK

Dr. Szentiványi Róbertnek

Testvér, én nektek megvallom, gyónom:
Néha szégyellem úri mivoltom,
Vasalt kalapom, gallérom prémjét,
Új lakkcipőmnek tükörszín fényét,
S félek, nehogy a nyakkendőm selymét
Sorsukat szitkozva megirigyeljék
Azok, kik rongyosan, éhesen, fázva
Találkoznak az utca sodrába'.
Szégyellem lakásom három szobáját
S amikor csizmás vendégek csodálják
Az antik órát, szőnyeget, vitrint,
Nem látják ők a munkát, gyötrelmet, kínt,
Amivel dolgoztam, hogy enyém legyen,
Ők csak a csillárt látják és szégyellem
A polcon hivalgó ezüstös tálcát,
Kávés csészémnek márkás zománcát.
Szégyellem testvér mindezt, mert tudom:
A Mester egykor nem ezen az úton
Járta a vérző, könnyező világot,
S barátai voltak ácsok, meg halászok.
Szeretnék néha ruhámra egy foltot,
Elkerülni messze fényűző boltot,
Szeretnék én is a szegények jogán
Átjutni egyszer a keskeny tű fokán.

Járni, mint Ő járt: tisztán, egyszerűen,
Asztalán nem volt pecsenyés menü sem,
Szobája felett virágos mennyezet, –
Egymaga vitt egy fekete keresztet,
Nem volt igénye cirkusz és színház
S ma mégis megváltó Istennek hívják.

Testvér, én nektek megvallom, gyónom:
Szégyellem néha úri mivoltom. . .

HITET HIRDETEK

Gyula diáknak

Bizánci kupolák horpadtan állnak,
Bronzukat vörösre festette Moszkva,
Visszhangja nincsen az ikonosztáznak,
Misére nem visz senkit a trojka.

Madridban patakzik vértanúk vére,
Krisztus keresztje céltábla lett,
A germán óriás figyel a Vezérre,
Pogány gőg harsog Berlin felett.

Földgömbünk minden végéről, sarkáról
Vérfoltot tükröz a tiszta ég boltja,
Ember az emberen tankokkal gázol
S gyára a bombát s a gépfegyvert ontja.

Nálunk se minden imádság zsoltár,
Éjszakánk néha rémeset sikolt,
De áll még a kereszt Budavár tornyán
S hinni tanít a kettényílt sírbolt.

Hinni, hogy lángokban lobbanó lázat
Eloltni szélvész vihara nem bír,
Hinni, hogy egyszer egymásra találunk
Gazdag és szegény, bűnös és szent sír.

Hinni egy szóban, amely azt tanítja,
Hogy szívet a szívhez szeretet vezet, –
Hinni abban, hogy felépül a hídja,
Míg Budavár tornyán fénylik a kereszt!

A PILISEK ALJÁN

A PILISEK ALJÁN

Tájkép

Itt nincsen géme a kutaknak
És nincs gulya, se délibáb,
Itt tárnát takar a dolomit
És kormosak a kislibák.
Itt nem hullámzik búzatenger,
Nem kelepel a szélmalom,
De kora reggel a Pilisek
Benéznek minden ablakon.

A Pilisek

Virágcsokorral várt reám is
A Pilis hegye és a völgy,
Már ismer rétje s erdejében
Ágyat terít a fű s a tölgy.
A Hóját és a Törökvágást
Én megkerestem itt is már,
A Nagykevély a Fellegváram
S szívemben szunnyad Kolozsvár.

Kálvária

Szelíd fenyők közt áll a Krisztus,
A lábánál piros virág,
Innen a szem Budáig lát el
És szebbnek látszik a világ.

Szebbek innen a zsuppos házak,
Ki bennük él, boldog magyar,
S a Piliseknek koszorúja
Nem sírt, de álmokat takar...

Égtájak

Az én napom a Hargitánál
Indul keleten útjára
És délen aransátrat borít
Apám repkényes sírjára.
Észak felől a zúgó szellő
A Kárpátból hoz hangokat. –
Nyugatra nem tekintek. Nyugat
Nekem idegen föld marad.

Templom

Harangja eljár hajnaltájban
A falu mindkét végére
És elhivogat minden hívőt
Rórátes csendes misére.
Az égi postát innen küldik
Az emberek az Istennek,
Míg kriptájában Madách-ösök
Békét álmodva pihennek.

A plébános

Nem tart kutyát, nyitott kapu s szív
Fogadja azt, aki betér
És senki olyan szép-őszintén
Nem ejti ki e szót: testvér.
Testvére ő az elesettnek,
Segít, ha bűnt s nyomort ha lát, –
Ilyennek képzelte az Ur is
Zord századunk apostolát.

Községháza

A vén falak közt téli éjjel
A múlt ráz rozzant ablakot
És keresi a nagy királynőt,
Ki egyszer régen itt lakott.
Most szegény ember ezer gondja
Lakja a termek polcait
És itt írják be egy nagy könyvbe
Az új világ magyarjait.

Iskola

Ezer és kétszáz csöpp fejecske
Magyar ábécét tanul ott
S Petőfi lelke cirógatja
A sok kis kócos nebulót.
Megállok néha ablakuknál
Titokban, észrevétlenül
S együtt mondom velük a leckét:
Hazádnak rendületlenül...

Hősök napja

Ma hősi szívről, hősi vérről
Regét regél a cserfalomb,
Ma megtanulhat imádkozni,
Ki imádságot sohse mond.
Ma nincsen sváb és nincsen tót se,
Ma mindenki büszkén magyar,
Ma értjük egymást s hogy e föld az,
Mely ápol s egykor betakar.

Farsang

Most három nap és három éjjel
Nótától hangos lesz az út
S a rezesbanda hoppszaszája
Táncra perdíti a falut.

Most fánkot szaggat a menyecske,
Bokrétát hord a kis legény,
Most bánom, hogy egy éjszakára
Nem lehetek már ifjú én.

Körmenet

A büszke térdek meghajolnak,
A sok kis kéz virágot hint,
A földre szállott Isten mellett
Hitet teszünk szívünk szerint.
Egy utat jár a falu népe,
Egy nyelven egy imát dalol,
A lengő zászlók erdejében
Egy lett a Pásztor és Akol.

Búcsú

Nagyboldogasszony oltárképén
Kezet csókol a napsugár,
S ki tengeren túl vándorolt ki,
Lélekben az is hazaszáll.
Fehérre meszelt házikókban
Megsült a kacsa s a kalács,
Gyerekre vár a hinta lova,
Legényre a leány s a tánc.

Esküvő

Előbb a gyárba jártak együtt,
Aztán vasárnap táncba is,
S egy nyári este nyitva hagyta
A kertkaput a kis Maris.
Nem lesz már többé apjuknak se
Haragvó szóra több oka,
A pap elé hajnalban mennek,
Mert úton van az unoka.

Az újszülött

Az egyik ágyban két buksi lány
Alussza szőkén álmait,
A másikban az édesanyját
Gyötörgeti a harmadik.
Az apa vizet hoz a kútról,
A tűzre rőzseágot tesz,
A bábaasszony büszkén így szól:
Nem megmondtam, hogy fiú lesz?

Stefánia

Az első út Isten házába,
A második ide vezet,
S én, mint a pap, megáldom őket,
Ötszáz anyát és gyermeket.
Megáldom őket szívvel, szóval,
Ne legyen arcuk szomorú,
Boruljon rajtuk szép virágba
A magyar töviskoszorú.

Szent Flórián

Úgy vándorolt be messze földről,
Szekéren hozták dédapák,
De két évszázad telte óta
Magyarnak érzi szent magát.
Szeme vigyázza a szőlőket,
Nem únja meg ott állni őrt,
A földesgazda neki hozza
Az új termésből a primőrt.

Vasút

Két állomást köt össze sínje
Két fekete gonosz vonal:
A város poros szövőszékét
A kis falusi otthonnal.

Itt szürkületkor nem csukják be
Fehér leányok a kaput,
Kendőt kötnek s a jutagyrba
Elviszi őket a vasút.

Bányászok

Az ő ekéjük görgő csille,
Keresztjük barna szénrakás,
A szántóföldjük akna mélye,
S a föld alatt az aratás.
De nekik nincsen pacsirtájuk,
Mely vígan szántja az eget,
Az ő daluk a bánya sípja
És feketék a reggelek.

Éjjeli műszak

Találkozunk az éjszakába',
Súrolják egymást útaink,
Az én kezemben műszertáska,
Övében csáklya s lámpa ring.
Műszakra járunk. Őt a tárna,
Engem vajúdó kínja vár,
Köszöntjük egymást: Jó szerencsét!
S kitér utunkból a halál.

A siferesek¹

Olyanok ők az emberek közt,
Mint madárban a verebek:
Amit a bányák elhullatnak,
Ők minden morzsát felszednek.
Reggeltől estig kint a hányón
Megtelik szénnel egy-két zsák,
Meleg levessel üres tányér
És nagy hanggal a kis kocsmák.

1. Sifer = meddőhányó. Siferes = a meddőhányón szenet keresgélő

A költő

Ködöt pipáló Piliseknek
A Költő is lakója lett,
Amerre jár, ott felragyognak
A csillagok, a lányszemek.
Esténként ketten nézegetjük
A jegenyévé vált csodát
És álmainkban patakokban
Csorognak kéklő ibolyák.

Frontharcosok

Ismérjük egymás görcsét, gondját,
Ki volt huszár, ki őrmester,
Elmennénk ma is úgy, mint régen,
Ha menni kéne még egyszer.
Miként az emlék, évről évre
Elhagy bennünket egy-kettő,
Sorunk kisebb lesz s egyre nagyobb
A faluszéli temető.

Én ezt kerestem

Én ezt kerestem: asszonyt, otthont,
Kicsiny fészket az ősi fán,
Bölcsők dalában megtaláltam
Az én dalom s az én imám.
Én ezt kerestem: munkát, gondot,
Hét gond után egy jó napot,
Én megköszöntem minden este,
Amit az élet megadott.

Falusi fészkek

Ahol mint fecske fészket raktam,
Ahol daloltam a tavaszt,
Ahol barackfát ültetgettem,
Mint földimádó ősparaszt,

Ahol a három kis fiókám
Szemembe nézni megtanult:
Szívemről oltott rózságon
Virágát bontja már a múlt.

Az én falum

Kicsiny fészkünknek ereszt adtál,
Fiókáknak ringó bölcsőt,
Tavasz után a nyárt meghoztad
S a nyárban édes gyümölcsöt.
Ágyat vetettél éjszakánknek,
Hol boldogságról álmodtunk, –
Áldott legyen az országút is,
Mely hozzád vezet, kis falunk...

MAGASOK FELÉ

(Hátrahagyott versek)

FEHÉR UTAK, FEKETE BARÁZDÁK

BEKÖSZÖNTŐ

Kezetekbe úgy vegyétek,
Mint tavasszal hóvirágot.

Szíveteken ringassátok,
Mint ág a madárt, mely rászállott.

Ajkatokra úgy vegyétek,
Mint vendégek egy korty óbort,

Megcsapoltam kedvetekre
Az utolsó aszú hordót.

Fületekbe fogadjátok
Szombat esti muzsikának,

Pengetését páros húrú
Szamosmenti citerának.

Szemeitek úgy tekintsék,
Mint téli naplementét,

Szavaitok úgy köszöntsék,
Mint búcsúzni hogyha jönnék.

Én versem lengetem felétek,
Ha búcsúcsókra eljönnétek,

Mint vonat nyitott ablakából
– Kit elhívott már a Távol –

A szeretet keszkenőjét.

ÖNVALLOMÁS

A gépek új tudóst avatnak,
Új dalra várnak milliók,
Én rímre pengő sarkantyúval
Lovaglom meg a vén csikót.

Nem széles út, csak keskeny ösvény
Felétek kanyargó utam,
Verslépteim nem mondén¹ táncok,
A dallamom nem beat-futam.

A kor koboldja, mint az orkán.
Kormot, port, tűzesőt kavar.
Lehessek én a Pilis alján
A béke és a bölcsődal.

Pásztortüzet szítok a verssel,
Magam hunyó parázs vagyok,
Barátom minden fájó ember,
Testvérim hulló csillagok.

A NÉVTELENEK ÉNEKE²

Mi nem születtünk költők bölcsőjébe,
Babért fejünkre nem fontak soha,
Vagyunk az éjnek fennvirrasztó mécse,
Paraszt keservek kóbor lantosa.

A mi dalunk nem visszhangozzák messze
Tapsot dübörgő hangversenyfalak,
Nem fújja bárban korcs harsonák dzsessze
S nem énekli kirúzsozott ajak.

1. Előkelő, nagyvilági. 2. A „Kóbor lantos éneke” c. vers változata

Dalunk nem hallgatják a paloták sem,
Ahol elnémult minden velszi bárd,
A mi szavunk egy imára az ámen,
Mely ősi jussért égbe felkiált.

Dalunk a könny, mit százszor el kell sírni,
Sebzett szíveknek vérző sóhaja,
Azoknak sírjuk szennyes bűneit mi,
Kiknek nem fáj a szegények jajja.

Dalunk harang, mit vészben vertünk félre,
Hogy újra szabad legyen ez a nép,
És zúgja-búgja napba-estbe-éjbe
Az elnyomottak szörnyű énekét.

A mi dalunk a hegyről völgybe ér le,
Velünk dalolják virágok s a fák,
Velünk dalolja Dózsa Györgynek népe
S megtelnek vele mind a kis tanyák.

A mi dalunkat dalolja a tárna,
A nagyváros, a műhely és a gyár,
Meggzépül tőle fáradt fejek álma
És új világot vár a proletár.

Mi nem születünk költők bölcsőjébe,
És sírunkon nem nő babér soha,
Leszünk testvértelen szívek testvére,
Gőgös szíveknek istenostora.

1920

A DAL A TIÉTEK

Királynak arany koronája,
A bárónak versenylova,
Bankárnak pénze, libamája:
Költő övék nem volt soha.

Kik császárok fejére fontak
Talmin csillámló glóriát,
Bérencek voltak és szavukat
Sohsem szavalta jó diák.

A költők – nagyok, koszorúsak –
A nép méhéből születtek,
Volt velszi bárdja honfibúnak,
Minden halálos szüretnek.

Költője volt a proletárnak
És minden forradalomnak,
A szabadságért vérző társak
Tiborcok nyelvén jajdultak.

A költők szava éles penge,
A vértjük rímbe öltözött,
Be sokszor szálltak velük perbe
A cenzorok, a börtönök.

Költők szavától ne féltsétek
Sem a jelent, sem a jövőt!
Testvéreim, a dal tiétek,
Nektek dalolnak mind a költők.

ANNA APJA

Beteg lett a kicsi Anna,
Ágyba süppedt, sápadt beteg,
Fehér arcán lázban égnek
Tüzes ajkak, fénylő szemek.
Eljött hozzá doktor bácsi
Gyógyítgatni, becézgetni,
A halálnak csúf madarát
Messze, messzi hessegetni.

Rokkant viskó, vályogfalak,
Egy szobája dohos kamra,
Ablakán csak fejlehaltva
Nézhet be a nap sugara.
Vaságy előtt gyalult faszék,
Rajta üveg orvosság áll,
S egy pohárban, tiszta vízben
Néhány fehér gyöngyvirágszál.
Két edényben egész világ:
A gyógyulás, remény, élet!
Csoda, hogy nem nyomja össze
Súlyával a rozzant széket.
Orvosságát szedegeti
Két óránként egy kanállal
S álmában is, lázában is
Beszélget a gyöngyvirággal.

Ki hozta a kis virágot,
Tündérkezű tavasz talán?
Megkérdezem. Halkan súgja:
Az én kedves édesapám.

Jól ismerem Anna apját,
Ha pénze van, nyomban vége,
Napszámból tartja családját
Vékony csontú felesége.
Kerüli a kemény munkát,
Büdös neki gyár és dolog,
Káromlás az imádsága,
Heteken át csak csavarog.

De most, hogy a leánykája
Tüdőlobbal ágynak esett,
Kora reggel az erdőbe
Ment és lopva rőzsét szedett.
Meleg legyen a kis szoba,
Mire ébred beteg lánya
S övé legyen a tavasznak
Csilingelő gyöngyvirága.

A kályhában pattog a tűz,
Munkálódnak rőt koboldok
És Annácska a virágra
Boldog szemmel rámosolyog.
A baja is szépen gyógyul,
Nem tudni: az orvosságtól,
Vagy talán a gyöngyvirágnak
Erdőn fogant illatától?
Én sem tudom. Az is lehet,
Mind a kettő gyógyítgatja:
Beteg testét az orvosság,
Beteg lelkét a gyöngyvirág
Szépen szóló kis harangja.

1935

A MOSÓNŐ ÁLMA

Sok férfiszem nézett utána,
Ha kora reggel mosni ment,
Ő nem tekintett soha hátra,
Ő anya volt és élt, mint szent.
A csókcsemegét nem kereste
Özvegyi sorba hullott élete
S ha pajkos vágyak kísértették,
Formás keblét is el-elszégyellte.
A nappalok a teknő mellett teltek,
Az éjszakákba sem csúszott hiba, –
Egyetlen szenvedélye az volt,
Vasárnap jegyet váltott a moziba.
A fény, a mese és a Gréta
Erővel húzták őt oda,
Hol Chaplin és a Zoro-Huru
A jókedvet néhány fillérért ontotta.
Látott a vásznon cifra dámát,
Grófnőt, színésznőt, bankár metresszét¹,
Olyat is néha, kinek havonta kétszer
Ő szokta kimosni szennyesét.
Szívében, mint teli kosárban,
Vitte haza a fényt és álmokat,
Az álmot éjjel továbbélte,
Mert álmodni egy mosónőnek is szabad.

Álmodta, hogy mosásba adta
A lelkét is szép naccságája,
Hogy kimossa a rút pecsétet,
Amit a bűne ejtett rája.
Ő mosta, mosta, dörzsölte egyre,
De nem fogta szappan, sem a lúg,
A folt folt maradt, fekete, pettyes,
A lélek hitvány és hazug.

1. Metresz: kitarzott nő, szerető

Elszorult szíve, érezte, baj lesz,
Elkergeti az asszonya,
Pedig ily finom úri helyet
Nem fog találni tán soha.
Eszébe jutott két kis fia,
A rongy cipők, a kell-kenyérke, –
S a naccságának szennyes lelkét
A sajátjával felcserélte.

A kényes úrnő szerencsére
Nem vette észre a cserét,
Tovább játszotta utcán, társaságban
A makulátlan szépség szerepét.
De ő, a szegény proliasszony,
Kinek igényre sohse tellett,
Nem tudta, mit kezdjen új lelkével,
Amit felvett a régi helyett.
Az újnak – no lám – nem tetszett már
A csöpp szoba, a kopott gúnya,
Jólétre vágyott, rúzsra, bodros hajra
S egy csókos szájú fiúra.
A hajnali kelés sem ízlett,
És megtörtént a nagy hiba:
Kacéran intett szomszédjának,
Kivel együtt ültek a moziba'.
Megengedte, hogy elkísérje,
Karja ölelve fonja át,
Ágyéka égett...
S a hajnali csendben
Mozogni hallotta két fiát.
Felriadt erre. A két fiúcska
Már ébren volt és enni kért,
S hogy álmom volt csupán a csókja,
Nem adta volna semmiért.
A gyermekeknek kávéfőzött,
Felöltöztette mindkettőt,

Sietve róttá az utcákat,
A naccsága már várta őt.
Már várta és egy nagy halomban
Eléje lökte szennyesét,
A gyűrött selymek úgy heverték,
Mint vedlett bűnök, szerteszét.
De két keze közt folyt a munka,
Eltűnt pecsét és minden folt,
szívében két fiúcska játszott,
S az ajka vidám dalt dúdolt.

1936

FEHÉR UTAK, FEKETE BARÁZDÁK

A verssorok közt egyenes utak,
Fehérek, tiszták, keskenyek.
Ilyet gereblyélt anyám is,
Mikor a kertben ültetett.

Az utak menti barázdákba
Kis magvakat vetett keze,
S mikor a télvíz elsikkant¹,
A kert virággal lett tele.

Anyám, fekete barázdámból
Piros virág fog kelni, – lásd:
Én hirdetem a proletárból
Embert mintázó messiást.

Minden betűm karónak álljon,
Fusson föl rá a gondolat:
Nem leszünk örök proletárok,
Leszünk mi egyszer boldogak.

1938

1. Megszűnt, elpusztult (tájnyelvi)

SZIVÁRVÁNYT KÖTÖZÖK

Vágyaim tarkák, mint a lepke,
Valaki szárnyukat színesre festette.

Cikázva szállnak Ég és Föld között,
A kettő közé szivárványt kötözök.

Bíbornak látom – ha szép – a bűnt,
S az ifjúságot, mely tovatűnt.

A boldogságom reflektora kék,
Kéken néz rám a szemed s az ég.

Örömöm köntöse rózsaszín,
Néha kölcsönkéri dalom s a rím.

Tavaszi zöldeken járom a mezőmet,
Tavasszal álmodtam legszebbet felőled.

A fehérét keresni kell: a világon
Nem nyit hóvirágot mindenik álom.

Fekete a szenvedés, a gond,
Mikor az estbe' gyászmisét mond.

Szürke unalomnál a harc sokkal szebb,
Táncos tornál mosolyod kedvesebb.

De egyszer – tudom – a viola is szép lesz.
Akkor érkezem el temetőm széléhez.

1961

SZOLGALELKEK

Születnek ők is embernek, úrnak,
Teremtés csúcsán gyöngykoronának,
s alighogy anyjuktól jární tanulnak,
görbe gerinccel bókolni járnak.

a Rangnak, a Hírnek, a Pénznek, a Vérnek,
a Bűnnek is, ha éppen trónon ül,
merni nem tudnak, csak sírnak, csak kérnek,
táncolnak úgy, amint sorsuk fütyül.

Jöttek a Földnek bálványát imádni,
nem tudnak csodálni csillagos Eget,
tudnak a zsarnoknak némán statisztálni,
lakájok ők, kiket a zsold is kifizet.

S meghalnak ők is. Mert a Halálnak
hiába bókolysz, törpe kis Ember:
nem hallgat szódra, Koporsót alád rak
s eltemet görbült szolgagerinceddel.

1940

DON-KANYAR¹

Úgy gondolunk reád, mint a Styx folyóra,
E földi partokról te vitted át őket,
Lettél ezereknek a halálos óra,
Úgy ejtjük ki neved, mint a temetőket.

Nem szívük szavára, parancsszóra mentek,
Elbúcsúzott tőlük a Duna, a Tisza,
Sohsem láttak többé drága magyar földet,
Csak a halálhírük jött zokogva vissza.

1. A Piave című vers változata

Elbujdostak már a tűzszemű lidércek,
Elfeledünk lassan ágyúdörgést, jajt, vért,
Te visszatérsz újra kísértve az éjet
És szíven üt újra a kegyetlen „miért”?

Magyar temetőknél új Mohácsa lettél,
Don-kanyar síksága, fagyos messzesége,
Összetesszük kezünk kiejtett nevednél:
Legyen már e földön béke, béke, béke.

1947

DE GAULLE HALÁLÁRA

Kortársam voltál, nem barátom,
voltál hazádban fő maquis¹,
ellenségnek és jóbarátnak
szemében voltál Valaki.

Jól játszottad a nemzeti hőst
és tapsot kaptál eleget,
a végén mégis leszavazták
megőszült harcos fejedet.

E perctől kezdve a mártírok
szerepét is megjátszottad,
nem tudtad nekik megbocsátani
az elveszített voksokat.

Bús zokszavadat visszhangozza
három kötet emlékirat
s keserves végső akaratod
egy Mariannt² is megríkat.

1. Ellenálló. 2. A francia köztársaság allegorikus alakja

Nem kell a temetési pompa,
nem kell nemzeti Pantheon,
nem kell a gyászinduló hangja,
nincs megbocsátás hantodon.

Hiába voltál nagy keresztény,
hiába voltál fő maquis,
a szíven ütött hős szerepét
te végig tudtad játszani.

Kortársam voltál, nem barátom,
nem ejtek könnyet sírodon,
tőled tanultam: nem bocsátom,
hogyan volt egyszer egy Trianon.

1970

PROHÁSZKA

Tanítómesterünk, vezérünk voltál,
Levettük süvegünk szobrod előtt,
Hol van a szobrod? Senki se higgye:
Szobroddal neved is romokba dőlt.

Eszméink oltárán te voltál szentkép,
Hitünk templomán szavad az ima,
Nem mi festettünk horgot a keresztre,
Nem minket átkozott Hiroshima.

Mégis a te szobrod döntötték porba,
Könyvedet tépte szét bombarepesz,
Szívünkben állítjuk helyére szobrod,
Jelszavunk, reményünk a neved lesz.

Prohászka püspök, magyar apostol,
Én még hallottam zengeni szavad,
Repezstől tépett szent imakönyved
Emlékek polcán ereklye marad.

1976

BIZTONSÁGI ÉRTEKEZLET

Menőfejek vígan mennek
Békekötő parolára,
Légi útnak, lakomának
Zsebünkből telik az ára.
Biztonságban úr és elvtárs,
Otthon maradt bomba, atom,
Európa térképére
Terítnek az asztalon.
Melegítve tálalják fel
A jaltai kész pecsenyét,
Jóllakhat a mi bőrünkön
Mind a győztes éhes vendég.
Biztonsági értekezlet:
Nekik béke, nekünk átok:
Nem szavaznak, csak hallgatnak:
Az Odera, a Kárpátok.
Ráteszik a kézjegyüket
Százpecsétes jegyzőkönyvre,
Tolluk szurony, tintájuk a
Legyőzöttek vére, könnye.
Biztonságban tart áldomást
A győztes e gyászos teren,
Én a székely testvéreket
S magyar jövőm siratgatom.

Örök békét, örök határt
Nem ismer a történelem,
Fogat fogért! – nincs kegyelem
E kegyetlen törvény ellen.

TUDATHASADÁS

Hétköznapon ő vébétikár,
És buzgó tagja a pártnak,
Rendezgeti a névadókat
A demokrata babáknak.

Vasárnap Pestre megy misére,
Az oltár elé térdepel,
A védőszenthez imádkozik
S nem hull le róla a lepel.

Lehet, hogy benne vágy és tudat
Két féltekére repedt szét.
Az is lehet, hogy színpadon
Tapsolják mindkét szerepét.

FORMABONTÁS

Pont tőlem akarjátok:
Legyek az, aki formát bont?
Íme: a mondat kezdetére
Került – a Pont!

PRÓBAHÁZASSÁG

Benedek Istvánnak

Szabad szerelmet, próbaházasságot
Csak az az apa hirdet,
Akinek nincs három lánya,
S tartásdíjat nem fizet.

PANASZKÖNYV

Berlinben ez nem volt probléma,
És nem is lesz talán soha:
A német istent Marx Károly is
Csak nagy betűvel írhatta.

Nálunk a nagy I hiánycikk lett
Versben, prózában, papíron.
Adjátok ide a panaszkönyvet,
Én – istenúccse – beírom.

HÍMENHÍR¹

Házasságot kötött Bölcsélet és Líra.
Habár nem is lettek anyakönyvbe írva,
Mégsem fognak soha elválni ezután,
Örök frigyre léptek költők Parnasszusán.

Megjósлом előre, gyermek nem kevés lesz,
Nem konyítanak a családtervezéshez,
Lapot nem olvasnak, amely pedig úgy int:
Használjatok bátran ti is infekundint²!

AZ ÓRAMUTATÓ

Mikor még új volt a zsebemben,
Suttyó szemmel észre se vettem,
Nem korholtam, ha fürgén sietett.
A kapitális világrendben
Együtt számoltuk mind a ketten
A sorspergető végső perceket.

1. Eljegyzési vagy házassági hír. 2. Fogamzásgátló tabletta

Ostromgyűrűben bennrekedten,
Ott lestük lenn a pincetestben
Megérjük-e a békeperceket.
Népem pulzusát fogta kezem,
Rugójával együtt remegtem:
Ki menti meg az ájult nemzetet?

Itt ketyeg most is a zsebemben,
Ifjúságom elszállt felettem,
Nem korholom, hogy jobban nem siet.
Idő kell ahhoz minden rendben,
A gyermekből felnőtt lehessen,
Siettetni az órát nem lehet.

HIÁNYCIKKEK

Mintha a nyomdában kifogyott volna
A nagybetű, a vessző és a pont;
Nincs törvény, szabály, új a norma:
A költő formát bont.

Mintha a versek boltján elsikkadt volna
A dallam, ritmus és a rím,
Mázsás eszmék lapulnak minden sorba'
A kisbetűknek polcain.

Mintha a mából kiveszett volna
Költészet, líra, ihlet, –
Keresni újat szállunk a Holdba:
A Földön hiánycikk lett.

1969

ATOMKOR

Egyszer volt a biedermeier,
ampir stíl és rokokó,
belőlük csak múzeumban
maradt egy kis kóistoló.

Egyszer volt a turnér¹ szoknya,
cilinder, klakk² és a frakk,
a színházi ruhatárban
található pár darab.

Egyszer voltak háborúk is,
nem is olyan réges-rég,
a katonák öltözékét
szegények is viselték.

Egyszer volt a mini-maxi,
atombomba, rakéta,
végetért a divatokban
az utolsó staféta.

A Marsról fog földre szállni
új Ádám és Éva pár,
első szavuk: a hóbotos
divatokért nem volt kár.

Paradicsom lesz a földön,
minden kert új édenkert,
ha nem hoznak majd magukkal
atomot és Lucifert.

1. Gyakrabban: turnőr = a szoknya alá helyezett lószőr párna a női idomok kidomborítására. 2. Összecsukható, rugós báli cilinder

TARKA ÉLET

Oroszokkal hadakoztam,
Tótokkal nem barátkoztam,
A németben bíztam hittel,
Engem is rászédett Hitler,
Románokat gyógyítottam
Nádasmenti hajlékokban,
Ellenséggel megbékéltem,
A békében sebesültem.
Álmodtam egy óhazáról,
Elüldöztek Kolozsvárról,
Az oláhok megtagadtak,
De a svábok befogadtak,
Ők temetnek, ha meghalok,
Síromban is magyar vagyok.

PANASZKODÁS

Hiába panaszlom Istennek, embernek,
Őseim házából kiűztek, kivertek.
Hiába harcoltam négy év egyfolytában
A harmincnyolcadik honvéd hadosztályban.
Hiába van béke, népek szövetsége,
Magyar háborúknak vereség a vége.
Hiába jajgatunk, hiába is sírunk,
A történelem már megásta a sírunk.
Ezért panaszolom ennek a kis versnek,
Hogy bennünket vernek, örökétig vernek.

1973. október 25.

GYŰRŰFŰ

Nem maradt belőle
Csak a temetője,
Egy dokumentumfilm
Lett a szemfedője.

Gyászbeszédet mondtak,
Búcsúztatót kapott:
Itt laktak egykoron
Zsellérek, magyarok.

Megkaptak ők mindent,
Házat, szabad telket,
De nem volt útjuk, mely
Jövőbe elvezet.

Írjuk a sírjukra:
Itt nyugszik egy falu,
Szülte a szabadság,
És megölte a bú.

MARADANDÓ EMLÉK

Ilyen a gyarlóság
Késő öregsége:
Cigarettámmal lukat égettem
A függöny közepébe.

Megmarad utánam
Egy fillérnyi emlék:
Ezt a lukat nagyapátok
Égette ki nemrég.

BOLDOGSÁG SZÉRUMA

Tele van a széles világ
Boldogtalan emberrel,
Orvosszeggel mindenki
Nagy beteget leltem fel.

Gyógyítani tudunk ma már
Tüdőt, szívet, reumát,
Nincsen, aki feltalálja
A boldogság szérumát.

HOSSZÚ ÚT

Kolozsvártól Vörösvárig
Hosszú, hosszú volt az út,
Sorsom elől menekülve
Hozott ide a vasút.

Vörösvártól Kolozsvárig
Még hosszabb lett ez az út,
Ami oda visszavigyen,
Nincsen remény, nincs vasút.

1976

BÉKEHARC

Bocsássatok meg, jó elvtársak,
Ti békepárt-apostolok,
Hogy én a tollal és a szóval
Az igazamért harcolok.

Nekem is szent a Néphatalom,
Tíz királyságért nem adom,
A fénybe néző életünket
El ne pusztítsa az atom.

Nekem is testvér minden ember,
Legyen fehér vagy fekete,
Az örömük az én örömöm,
És fáj a sorsuk keresztje.

Nekem barátom minden szegény,
És minden-minden elnyomott,
Fülemben ma is visszhangoznak
A régi jajjok, sóhajok.

Legyen szabad a szó, a szellem
Az egész kerek földtekén,
A szellem rabja ma én vagyok,
Kimondom nyíltan, érzem én.

Nekem nem szabad Isten nevét
Nagy „I” betűvel leírnom,
Kitörli rögtön a nyomdából
Az én szigorú cenzorom.

Elvettétek a Legszentebbtől
A glóriát, a „Nagy” betűt,
A pont, a pont a kis „i” betűn
Mint fegyvergolyó szíven üt.

Hagyjátok meg az Istenünket
És „nagy betűvel” álljon ott,
Ha megkötitek a kezemet,
Úgy én vagyok az „elnyomott”.

Adjátok vissza, jó elvtársak,
Az elkobozott „I” betűt,
Mellétek állok harcokban
A békefronton mindenütt!

TAVASZI EVOE¹

Itt a tavasz, itt a hírnök:
evoe!

Hóvirágok csengettyűjét
hallod-e?

Én a rügyek pattanását
hallgatom,
Rigófüttyre válaszolgat
a dalom.

Itt a tavasz lehelete,
érezed-e?

Téli álmából ébred a
méhecske,

Én az évek országútján
ballagok,

Karon fognak régen elszállt
tavaszok.

HITVALLÁS

Hiszek a véres magyar verejtékben,
Mely ezer évet dúsan öntözött,
Hiszek a jóság végső győzelmében
A bűn s gonoszság végzete fölött.
Hiszek a keresztben, mely a Golgotáról
Leszállt közénk és utakat mutat,
Hiszek a jövőben, amely hozzánk pártol
És megnyitja a rozsdás kapukat.
Hiszek az útban, mely feszül alattunk
S amely magyart magyarhoz elvezet,
Hiszek a szóban, mit imának ejt ajkunk
S amelynek neve: testvér-szeretet.

1. Ujjongó örömkialtás Dionüszosz isten ünnepén

Hiszek a Kárpát hűséges bércében,
Mely mindörökre magyarnak marad,
Hiszem, hogy áll és vár még térképen
Kassa, Kolozsvár, Pozsony és Arad.
Hiszek az igazság örök törvényében,
Amelyen Isten szava a pecsét,
Hiszek a bajjal kivívott békében,
Amely megáldja hőseink sebét.
Hiszek a század felzengő dalában,
Amit reményünk ujjongva dalol,
Hiszek a tavasz minden virágjában,
Mely napra néz a fagyott föld alól.
Hiszek a bölcsők boldog melegében,
Mely párnái közt kincset rejteget,
Hiszek az anyák dolgos két kezében,
Mely megsüti a puha kenyeret.
Hiszek a vérnek ősi szent tüzében,
Mely minden szívben titkos lánggal ég,
Hiszek a dacban, mely az ősi vérben
Fog szülni egyszer új csodákat még.
Hiszek erőnkben, mely a harcot állja
S a tört romokból új hazát teremt,
Hiszek a gyermekben, ki jön s megváltja
A bünterhes Múltat s a vajudó Jelent!

HÓSUBA A FENYŐFÁN

(Fordítás németből)

Az éjszaka új hósubát
Dobott rá a fenyőre,
Csilló fényén felvidulhat
Lelkem fáradt reménye.
Csak a korhadt vén gallyakat
Tördeli le a súlya,

Szomorúan hullanak a
Dombra vivő kis útra.
Gondjaimtól megterhelten
Ha gyengeség elbágyaszt,
Így tördelek le magamról
Minden korhadt faágat.
Ma még zöldell néhány ágam,
Ám, meghajlott vállamon
Magam és a világ terhét
Büszke szívvel vállalom.

KÉT MONOGRAM

Enyémnek mondom mind a két betűd,
Fülemnek szebb, mint egy Chopin-etűd,
Magyar ősökről regélhet a Zs-éd,
Engem ölel két karjával a P-éd.

Mindkét betűmön veled osztozom,
Szép-Rétemen, ezer virágomon,
S a Z-é betűmet úgy tartom eléd,
Mint pohár pezsgőt hűséges cseléd.

1973

A SZÁZEGYEDIK KÉRDÉS

Csak magamnak írok verset,
nem tinektek,
Életem száz kérdésére
felelgetek.

Százegyedik kérdésére
nincsen rímem:
Miért kell a nevemet is
sírba vinnem?...

1973. november. 26.

VERS-VÉNY

Végy késhegynyi atomot,
És két kanál pol-beatet,
Ha eggyé olvasztottad,
A versed korszerű lett.

Ha ehhez csipet Chilét
S Vietnámot kevernél,
A versek fesztiválján
Pályadíjat is nyernél.

CÉKLARÉPA

Répa, répa, céklarépa,
Rád is gondolhatnék néha:
földből rántva, ketté vágva,
Messze, messze Gácsországba,
Vacsorára csemegének,
Lövészárkok gyermekének.
Milyen rég volt, milyen jó volt!...
...Adj innom egy pohár jó bort!

KORTÁRSAK

Kortársam volt Ferenc Jóska,
Együtt vesztettünk háborút,
Harcainktól a békéig
Trianonba aknamezón vitt az út.

Kortársam volt Tisza Pista,
Szabó Dezső és Kun Béla,
Vele együtt meneteltem
Csukaszürkén és mundérba'.

Kortársam volt Hitler, Sztalin,
Horthy Miklós, Mussolini,
Egyikkel sem tudnék sorson
Nyugodt szívvel megosztózni.

Kortársaim mind elmentek,
Ki a földbe, ki az égbe,
Magam maradtam belőlük
Éltem nyolcadik X-ére.

Kortársam most három cinke,
Benéznek az ablakomon,
Múltamat szórom elébük,
S már csak velük barátkozom.

1973. december 2.

VISSZAPILLANTÓ

1. Csendesek a bánataim,
Mint a téli éjszakák,
Reményeim nyári zöldjét
Hópihék betakarták.

Nem vijjognak éjszakámba
Éhes vágyak vércsúi,
Utam hosszát a síromig
Elindulok kimérni.

2. Összetörte az öregkor
Ifjúságom perselyét,
Emlékeim aranyai
Elgurultak szerteszét.

Perselyemből rokkant évek
Minden kincset elloptak,
Miből fogom kifizetni
A csónakbért Cháronnak?

3. Ne mondjátok: nincsen lélek,
Nincsen égi túlvilág,
Félelemből, babonából
Épült fel a hitvilág.

Ne vegyétek senkitől el
Ama titkos ősi juszt,
Görög bölcsek szájába is
Betették az obulust¹.

1976. március

1. A halottak szájába tett ezüstpénz. Az alvilág révésze, Kharon ennek fejében szállította át a holt lelkeket a Styx folyón

KÁPOSZTÁSTÁL

Szülőhelye Szék községe,
Erdélyország, Kolozs megye,
Fazekas volt keresztapja,
Káposztástál keresztneve.

Kora száz év, arca ráncos,
A jelenről bölcsen hallgat,
Végigtáncolt falujában
Minden lakzit, lakodalmat.

Sok éhes száj dicsérgette
Kolozsvári káposztáját,
Sok asszonykéz törülgette
Cserepének tükrös mázát.

Itt van most az én szobámban,
Dédelgetett vendégségbe',
Unokám a vámhatáron
Útlevéllal ment el érte.

Nem érkezett üres kézzel,
Lakótársamnak maradt itt,
Elhozta a széki erdő
Székelymintás virágait.

Öreg ő is, én is öreg,
Mind a ketten nyugdíjkorban,
Keressük az igazságot,
Hol a földön, hol a borban.

Keresztrejtvényt fejtegetünk
A régmúltról, a jövőről,
Megfejtettük: Isten malma
Nagyon lassan, lassan őröl.

1975

ABSZTRAKT FESTMÉNY ELŐTT

Az élet oly titokzatos,
Dimbes-dombos, zűrzavaros,
Hébe-hóba iszonyatos,
Szívedbe is beletapos.
Könny patakja árkokat mos,
Ettől lesz a képed ráncos, –
Az életünk titokzatos,
Dimbes-dombos, zűrzavaros.

Megfestetted, kész a képed,
Én is nézem, te is nézed,
S szemünk, amely reátéved,
Keresi az örök szépet,
S nem lát mást, csak lilát, kéket,
Dimbes-dombos szörnyűséget.
Olyan absztrakt lett a képed,
Mint a titokzatos élet.

CURRICULUM VITAE¹

Amikor születtem – kilencvenötben –
Mondták: egy magyarral lettünk ma többen.
Amikor meghalok, ki mondja felettem:
Egy magyarral lettünk megint kevesebben.

Nem születtem én poéta burokban,
Költőnek magamat sohasem vallottam,
Íródeák voltam, nem is vágytam többre,
Magyarok sóhaját írtam panaszkönyvbe.

1. Önéletrajz

TISZTA TITKOK PATAKJA II.

FÖLD ÉS ÉG KÖZÖTT

A földet s eget nekem teremtetted,
A földre rózsát, égre csillagot,
Nyíló rózsákkal csokrozok fel minden
Csillagra néző földi ablakot.

Az utakat már nem Te adtad:
A Ködbe, Csöndbe, Rögbe én töröm,
A mérföldeket évek sora jelzi,
Betűk az útmenti kövön.

Az utaimat én kerestem,
Azt is, mely földről égbe felvezet,
Már megtaláltam, s imádkozva járom,
Mert rajta viszem Hozzád lelkemet.

LEMÉREM A VÉGTELENT

Mint jó szatócs, kit meg nem csalhat
Sem rőfje, sem a mérlege,
A lélek pultján úgy mérem le
A valót és az álmokat.

A jóságnak szeretet a súlya,
– Sok szív könnyű, mint toll s pehely –
A szépséget rímmel és verssel
Mérem és osztom, amíg csak futja.

A képzelettel, mint rőffel a selymet,
Méregetem a Végtelent,
Múltat, jövőket és jelent.
Vevöm az Ég. Csillaggal fizethet.

ROMOK KÖZÖTT

Régi romok között járok,
Rajtuk piros szép virágok,
Mohos sziklán, kopott kövön
Mennyi bánat, mennyi öröm.

Öröm, hogy e vén köveken
Mindig frissen virág terem,
S virágnyitó szép világon
Az utakat veled járom.

Bánat, hogy a büszke vár is
Megöregszik, rommá válik,
Egyszer minden útnak vége,
Nem marad meg csak emléke.

Régi romok között járok,
Rajtuk piros szép virágok,
Mohos sziklán, kopott kövön
Egyszer bánat, másszor öröm...

1930

AZ ÉN CINKÉIM

Az első tavaszi nap óta
nem láttam őket egyszer sem,
elköltöztek a nyaralóba,
fészket raktak a fenyvesen.
De most, hogy újra beköszöntött
deres fejjel az őszi fagy,
elkísért hát kis kertembe
az egész tarka cinkehad.
Az én cinkéim jöttek vissza,
szinte nevüket is tudom,
és minden reggel illendően
kocognak be az ablakon.
Felöltötték a sötét mellényt,
nem kopott meg tavaly óta,
a leányokon sárga mini,
fejük búbján a paróka.
Számukra én teríték asztalt,
leszek tavaszig a gazda,
a napraforgó tányérjából
jut mindnek egy-két falatra.
Mint éhezőknek alamizsnát,
úgy nyújtom nekik e kenyért.
Ha meghalok, egy miatyánkot
elmondhatnak a lelkemért.

1970

„RÖPÜLJ, PÁVA”

Vass Lajosnak

Röpült a páva, röpült, röpült,
De nem a megyeházra szállt,
Felkeresett ma minden várost,
Minden falut és kis tanyát.

Amerre szállt, ott bekapcsolták
A nótaszót, a dallamost,
Piros tenyérrel tapsolták meg
Az énekest és Vass Lajost.

Feldobbantak a szíveink is,
Nekünk ez volt a „fesztivál”,
Nekünk szebben szólt ez a nóta
A beatzene hangjainál.

Összecsendült a dallamokban
Minden magyar szíve, könnye,
És Vass Lajosnak nótás kedvét
Beleírtuk a „nagy könyvbe”.

ÉLNI TUDNI KELL

Lehet beszélni,
valót regélni,
Ludas Matyinak
viccet mesélni.
Lehet napihírt
másképpen vélni,
politikáról
tereferélni,

régi bélyeget
csereberélni,
barátainkkal
eszmét cserélni,
poros ruhákat
újra kefélni,
így éldegélni.
Lehet házásra
tinót herélni,
terhes lányoknak
ingyen vetélni,
erőlevesbe
tésztát metélni,
s az atomkorban
atomtól félni;
ennek dacára
békét remélni.

Szerelem nélkül
nem lehet élni.

Szabad jól enni,
sőt inni-enni,
télen és nyáron
a bálba menni,
szép leányoknak
cukorkát venni.
Szabad, ha súlyos,
terhet letenni,
ha lábunk fázik,
a tűzre tenni,
ha pikkelünk rá,
mást célba venni.
Elsején szabad
a pénzt felvenni,

az Otépébe
egyszer betenni,
másszor kivenni,
veszélynek szabad
magad kitenni.

Nem szabad hangos
magyarnak lenni.

Kell a világon
két lábon állni,
tyúkszemre lépve
kell kiabálni.
Kell a háztájban
krumplit kapálni,
füvet kaszálni,
üres fejekbe
eszmét plántálni.
Kell névnapokon
sört, bort kínálni,
mákos bájgliba
mákot darálni,
fogadásokon
sokat zabálni.
Kell az öregnek
dohányt pipálni,
régi emléken
sokat babrálni.
Kell fiatalnak
vént lepipálni,
futballmeccseken
lábbal kalimpálni,
szőrös bőröket
leborotválni,
táncdalfesztiválon
slágert kántálni,

feddő szóra
jó arcot csinálni,
nyugat divatját
jól imitálni,
a kamaszkorban
hangot mutálni.
Kell a rádiót,
tévét bírálni,
értekezleten
tapsra felállni.
Kell a címfestőnek
új címert pingálni,
a káderlapokon
múltban turkálni,
süllyedő hajóból
jókor kiszállni,
sokaknak kellett
árral úszkálni,
mindenkinek kell
a bűnt utálni.
Kell a költőnek
dalt komponálni,
ha nincs témája,
hát fabrikálni,
részint firkálni,
részint furkálni,
mások szemétjén
titkot turkálni,
a maszekokat
folyton piszkálni.
Kell szakácsnőnek
lisztet szitálni,
munkásfelvételt
bölcsen rostálni,

déligyümölcsből
jót importálni,
több libamáját
ki-exportálni.

Mások tettéért
nem kell helytállni.

Tudunk nevetni,
szépen temetni,
a szántóföldet
maggal bevetni,
poros cipőnket
este levetni,
a szeretőknek
jó ágyat vetni.
Tudjuk a békét
szépen hirdetni,
sötét eszméket
fejből kivetni,
izmos kezekkel
zászlót lengetni,
dzsesszharsonákat
kéjjel zengetni,
dobszóval, lanttal
beatzenét pengetni.
Tudjuk a szexes
filmet pergetni,
a sztriptízbárban
mindent levetni,
szép délibábot
ébren kergetni.
Tudunk sarkantyút
vígán csörgetni,
cipőnk sarkára
patkót veretni,

nyitott kapukon
nagyot döngetni,
zárt ajtókon meg
egyre csengetni.
Tudunk hibákat
kiteregetni,
zokszava mérgét
szemére vetni.
Mindent tudunk:
sírni, nevetni –

Nem tudjuk egymást
szívből szeretni.

HAMVAZÓSZERDA

Én úgy tanultam: porból lettem,
Papom is mondta: por vagyok.
De miből lesznek boldog vágyak,
Miből születnek sóhajok?

Elhiggyem: por és hamu vagyok?
Porból nem válik öröm s bú,
Úgy érzem: nem vagyok fából,
Hogyan lehetnék fahamu?

Hamvazzátok meg homlokomat,
Mert bűnös lélek lettem én,
Nem hittem: por és hamu vagyok
E dalos kedvű földtekén.

TISZTA TITKOK PATAKJA

Búcsút mondtam a tegnapioknak,
Csókot dobtam a holnapoknak:
Keresem forrását
Tiszta patakoknak.

Forrás csak hegyek közt fakadhat,
Tiszta csak kövek közt maradhat:
Úttalan hegyekbe
Veszem az utamat.

Kék eget ölelő hegyeken
Örömök forrását keresem:
Titokpatak mentén
Ki jön, ki jön velem?

Búcsút mondunk a tegnapioknak,
Csókot dobunk a holnapoknak:
Iszunk vizéből a
Tiszta patakoknak.

1939

MARGARÉTÁK TEMETÉSE

Fájnak, fájnak már az esti séták,
Minden ösvény sírkertbe vezet,
Halottai fehér margaréták,
Szikkadt kóró szomorú kereszt.

Ég harangja hív a temetésre,
Gyászindulót kántálgat a szél,
Erdőanya halott gyermekére
Fehér leplét borítja a tél.

CURRICULUM VITAE

Hej!

Nekem is volt aranyhajóm,
s a kert alatt egy kis patak,
a kis patakban gyermekálmok
aranyhajóban ringhattak.

Most?

Nekem is van szép szeretőm
és szeretőmnek szép szeme,
szép szemekből a boldogság
örökké reám nézhetne.

De:

Nekem is lesz fakoporsóm,
olyan hosszú, mint én vagyok,
és mégis mind-mind beleférnek
a vágyak, álmok és dalok.

EMLÉKEK ARCA

Hiába kerüjük, hiába tagadjuk:
Emlékeknek is van hangjuk, szavuk, arcuk,
Az egyik mosolygós, haragos a másik,
Eltaszít magától, van, amelyik csábít.

Van, amelyik üldöz, van, amely hívogat,
Felemléget régi, elfeledt napokat,
Van, hogy álmaidban megjelenik néha,
Arca szemrehányó, az ajaka néma.

Van, amelyik dicsér, van, amelyik vádol,
Van, amely sohasem bocsát el magától,
Elkísér bárhová emlékeid arca,
Szerelmek sikere, harcaid kudarca.

Feledni szeretnénk, az emlék nem feled,
Kíséri nappalod, kíséri éjjeled,
Számukra mindennap friss vacsorát főzünk,
Csak a temetőben búcsúznak el tőlünk.

MINT HÓPIHÉK

A versikéim úgy születnek,
mint felhők közt a hópihék:
Nincs múltjuk és jövőjük sincsen,
éltük csak pillanatnyi lét.

Egy röpke percre megpihennek
papírra vetett sorokban,
S mint hópihék a napsugárban
felolvadnak egy mosolyban.

Csillagvirágot nyílnak néha
szemednek fénylő könnyein,
S mint hópihék a lámpafényben,
keringőt táncol minden rím.

Ha szép szemedből könnyt vagy mosolyt
kiloptak e kis versikék,
Elszállhatnak a végtelenbe,
mint téli estén hópihék.

VASÁRNAPI MISE

Vasárnap van és vár a templom,
Vár a szokott, kopott helyen,
Tizedik sor, a jobboldalon,
Ötven éve ezt térdelem.

Tíz óra van, és harangoznak,
Nem szabad percet se késni,
Feljegyezi a pontos időt
Fent Szent Péter, lent Juli néni.

NEM LEHET

Ne várjak semmit a holnaptól,
Szakadjak el a gondjaimtól,
Örüljek tavasznak, nyárnak.
(Így mondtad, de nem lehet, mert:)
Gondjaim az éveimmel vén
Ráncaimnak sétaterén
Kart karba öltve járnak.

HONNAN A FÉNY

Holdnak is van fénye, árnya,
Mint a nappal járó napnak,
A napok a csillagoknak
Fényt és árnyat kölcsönadnak.

Nekem is van fényem, árnyam
S virág van az ablakomban,
Az árnyamat magam vetem,
A fényemet tőled kaptam.

1973

EGY PERCRE

Verset lehet hallgatni némán,
Lehet tapsolni hangosan,
Kacagni lehet verses tréfán,
Pajzán verset tudnak sokan.

Verset lehet hallgatni némán,
Szíved s a rím együtt dobban,
Lehet, hogy szemed nem is néz rám,
De válaszol egy mosolyban.

Verset lehet hallgatni némán,
Szemed sarkában könny ragyog...
Költőbarátok! úgy nézzetek énrám:
E percben én is társatok vagyok.

ERRE FELELJETEK

Ma még tiétek virágos kertem,
Dalomban benne csobog a Szamos,
Szavam, mint patak a hegyen,
Rímkavicsokkal játszadóz.

Ma még tiétek hetyke harcom,
Nótás kedvemre kulacsok várnak,
Süvegemre minden tavaszon
Valaki bokrétát rak.

Ma még tiétek vagyok:
Testvérek, Pilisek, Szerelmek,
Ma még felkeltnek rózsás hajnalok
S kezük hozzátok elvezet.

Ma még tiétek versem is,
És benne a sok rímkavics,
Még benne dobban a szívem is,
Ma még hallgatja a Pilis.

De lobban egyszer mécsesem,
Kilobban fényem és versem.
Egy orvos hallgatja szívem,
A versemet meg... senki sem?

LEGYEK PORSZEM

Legyek csak porszem,
Mely szelek szárnyán szárnyal,
Fogócskát játszik ég és föld között
a napsugárral.

Legyek csak porszem,
Mely szállva szállt és esve esett,
Rajtam tanuljon földön járni
a szeretet.

Legyek csak porszem,
Hűség útjának apró porszeme.
Festett egeknek elvetélt csillaga
nem leszek sohase.

ÜRES A POHÁR

Jóllaktam már a Tudás fájáról,
Dús volt a lakoma, hangos a bár,
Szájamnak íze csömörtől lángol,
Szomjúság éget: üres a pohár.

Enyém az éter, hangjának titkát
Rádióm öbléből halászom ki,
Emberi nagyság bukását tanítják
Egy Hitler, egy Sztálin, egy Mussolini.

Beszélek cézárok klasszikus nyelvén,
Csillagot csiholok gép áramán,
Szívemet hogyha lencsére tenném,
Sejtje rejtekén gögöm is láthatnám.

Szomjazom. Nem kell, hogy kupámba töltse
Zamatját szellemi tőkék bora:
Vagyok a kornak jóllakott bölcse,
Vagyok a bölcsek túltáplált kora.

Okos vagyok. És művelt. És finom.
Tudásom holdig s csillagokig ér föl.
Elég volt ebből. Adjatok innom
Csupán egy kortyot a Jóság vizéből.

1950

KÖPÖNYEGFORGATÁS

Mi minden történt,
mi minden nem történt,
mióta kétlábon élek.
Minden nap más törvényt
tanítasz tisztelni,
köpönyegforgató élet.

Kiszakadt köpenyed,
megkopott, kifakult,
nem maradt épségben semmi.
Jó lenne, csalfa múlt,
köpenyed ledobva
napsütött tavaszba menni.

MAGASOK FELÉ

Nektek elmondom,
Ez lett a sorsom:
Szívemen rímek,
Farsangi színek
Hintáztak, játsztak,
Táncot újráztak.
Csillogó szavak
– Csurranó patak –
Csorogtak tollamból
Rímelő sorokra,
Mint festett korsóra
Virágos máznak.

Addig járt kútra,
Farsangi útra,
Eltört a korsóm,
Lepattant máza.
Új vágyak láza
Röpít magával
Magasokba.
Utol nem érnek
Farsangi színek,
Sem táncok, sem rímek
Soha.

TEGNAPOK, HOLNAPOK

Tegnapok, tegnapok,
elhagytak a szép napok,
mint a hűtlen asszonyok.
Tegnapok, tegnapok,
elvirágzott tavaszok,
nektek búcsút mondhatok.

Mai nap, mai nap:
még sohase láttalak,
mégis táncba hívtalak.
Mai nap, mai nap,
ha akarod, enyém vagy,
de éjfélíg el ne hagyj.

Holnapok, holnapok:
utánatok ballagok,
nem szekéren, csak gyalog.
Holnapok, holnapok,
ha veletek ballagok,
síromig is eljutok.

IFJÚSÁG – ÖREGSÉG

Az ifjúság puha kenyér,
Lánynevekből rózsafüzér,
Egy lány neve szívbe vésve,
Szép remények ébredése.
Az öregség száraz kenyér,
Imádságból rózsafüzér,
Búcsúszavak keresése,
Holt remények temetése.

Az ifjúság nyíló virág,
Napsugárból ácsolt világ,
Lábak táncra perdült izma,
Vasárnapra fényes csizma.
Az öregség naplemente,
Lukas cipő, szakadt mente,
Vacsorára böjtös péntek,
Hazamentek a zenészek.

Az ifjúság harcok arca,
Lányszívekért csókok harca,
Hús hajnalok, forró esték,
Tánc, dal, bor és szép menyecskék.
Az öregség harc békéje,
Víg kalandok bús regéje,
Csipketea piskótával,
Békekötés a halállal.

IMÍGYEN SZÓLA A REPKÉNY

Mert szeretted a virágot:
mint jó rokon
úgy vigyázok
a sírodon.

Mint puha velúr takaró
borulok reád én,
téli estén,
ha halkán hull a hó.

Mint örökzöld csoda,
virulok akkor is, ha
már senkise hozna
virágot sírodra.

Harmatos hajnalon,
mint hű szerető,
könnyet ejtek süppedő
hamvodon.

S ha szálnak az évek,
mint folyondár keze
kúszom, míg felérek
a kőkeresztre

s mint feledés fátyola
simulok oda
földi nevedre
mindörökké. És mindörökre...

ÉLET ÉS HALÁL

Életünknek bölcsőjénél
a Halál is ott van láthatatlanul,
sírunk nyitott kapujából
az Élet némán elvonul.

Életnek és halálnak
nincsenek külön utai,
együtt járnak, mint jó testvérek,
dolgozni, lopni, mulatni.

Az Élet örökös magvető,
a Halál keze csak arat,
együtt dolgoznak minden műszakban
a föld felett s a föld alatt.

A Halál keze szívünk rejtekéből
minden fájdalmat ellophat,
az Élet lopja a holtaknak
a legszebb krizantémokat.

A multságuk abból áll, hogy
bölcsőt, koporsót faragnak,
az embereknek bút s örömet
virágos kedvükben ingyen osztanak.

Így járnak együtt, jó testvérek,
egy úton Élet és Halál.
Az utunkat ha keresztezik,
erről nem tudunk semmit már.

A NAPLEMENTE PERCEI

(Naplótöredékek)

TINTAFOLT

(Naplótöredék)

Verses naplómra most csöppent rá
A legsötétebb tintafolt,
Pedig az emlék, mit betakart
Oly fényes és oly tiszta volt.
Eszembe jutott gyermekkorom
S a rég elszakadt szülőföld,
Amit lelkemből 77 év
Radírja még ki nem törölt.
A Házsongárd, a Törökvágás,
A Királydomb, s a tarka rét,
Sehol e kerek nagyvilágon
Nem termett oly szép margarét.
Nekem a rétje ma is rétem,
Az ege s földje a hazám,
A Fellegvárán úgy bolyongok,
Mint ifjúságom tavaszán.
Erdély felé röppent dalolva
Mesémnek tarka madara,
Kincses Kolozsvárt rakott fészket,
Engem is dajkált valaha.
Kis unokám a mesém végén
A térképre mutatott:

„Nagyapám, mondd, hol van ERDÉLY?
Szemem sehol nem látja ott.”
Az életemnek naplójára
Itt csöppent rá a tintafolt,
Elöntött mindent, mesét, álmot,
Pedig az álmom oly szép volt.
Az unokám már tanul földrajzt,
És tudja, hol van Pakisztán,
– A földrajzból, egészen biztos,
M megbuknék ma a szakvizsgán –
És tudja, hol van Ázsiában
A pakisztáni Bangla Desh,
De fogalma sincs, merre fekszik
A dobokai magyar Dész.
Az én mappámon ott van Erdély
És Cluj még ma is Kolozsvár,
A tudományom csődöt mondhat,
A térképem is poros már,
De mondom, vallom és tanítom
És kimondani te se félj:
Hamis a térkép, mert szívünkben
Ott volt és van és lesz Erdély!

IKON

Képtáramban nincs Munkácsy,
Nincs Benczúr, Szinyei Merse,
Nem dicsekszik műkincsekkel
Alkonyatom csendes verse.

Ikonom van Madonnával,
Szent Család és három Gyermeke,
Dédanyácskák karjaikon
Kisdedeket dédelgetnek.

Ikonomban főoltáron
Öregapám festménye függ,
Biedermeier karosszékben
Szép időkről beszélgetünk.

Drága anyám szentképein
Nem fakul az aranyráma,
Glóriát rajzolt az Idő
Apám redős homlokára.

Mindenszentem ikonjában
Nem hiányzik jó Öcsém se,
Ki nem alszik emlékének
Isonzói örökmécse.

Képtáramban van egy tájkép:
Virágos út, Szamos partja,
Kézen fogom Gyermekkorom
S ketten sétálgatunk rajta.

Képtáramban nincs Picasso,
Nincs Raffael, nincsen Goya, –
Ikonomban zsolozsmázik
Ifjúságom belkantója¹.

1971

A RESTAURÁTOR

Kopott emlékek képtárában
szomjas szemekkel kutatok,
hét évtizednek távolában
csillannak régi tavaszok.

1. Régi olasz énekstílus. A tökéletes dallamformálást helyezi az előadás középpontjába

Lelankadott a szép emlékek
aranykeretes virága,
brokátselymüket csalódások
patkányfoga már kirágta.

Sok miniatúr ó festéke
takargat egyszervolt álmot,
mosolygó angyal arcképére
bajuszt rajzolt egy vidám pók.

Egy s másikat a feledésnek
sűrű penésze lepte be,
sok drága kép husába tépett
az életharcok repesze.

Miként türelmes restaurátor
jár köztük az emlékezet,
visszavarázsolja reájok
a régi fényt s a színeket.

Törölgeti az idők porát,
mosogatja a sok penészt,
új foltot kap a szakadt brokát,
és nem lesz vele sohse kész.

Kopott emlékek képtárában
mint restaurátor matatok,
csillanjanak meg új pompában
azok a régi tavaszok...

1970. november 2.

EMLÉKEIM DALÁRDÁJA

Rendezgetem, válogatom
Ó emlékek halk kottáját,
Hallgatagon hallgatgatom
Holt tavaszok muzsikáját.

A gyermekkor tisztán csendül
Emlékeim rádióján,
Hangja messzi stúdióból
Üvegcsengő, madár-szoprán.

Hetyke nótát, hetyke hangon
Énekel a hős ifjúkor,
Hangja érces, dallamos, mint
Operában a hőstenor.

Szőke lányok, barna lányok
Osztozkodnak sok duetten,
Ismerjük a melódiát
Miként régen, mind a ketten.

Rég elszakadt kottáimból
Így cseng össze a dalárdám,
Amíg ki nem hull kezemből
Karmesteri kopott pálcám.

1971. február 18.

CSALÁDI ESEMÉNY

Vasárnap volt. Delet harangoztak
Kolozsmonostor templomtornyában.
Vaszi néni apám kezébe tette
Mégfürösztött fiát, hófehér pólyában.

Megfüröszött ő is szeme mosolyában,
Fejem búbjára csöpp csókot adott
S házi orvosunknak üres poharába
Vigan töltött egy korty konyakot.

Anyám aludt. Csak másnap reggel
Vette elő a csatos bibliát,
Beleírta az október 20-at,
Meg Zoltán nevű újszülött fiát.

A millenniumkor minden magyar
A hét vezérnél hétvezérből lett, –
Azóta is hordom, hol büszkén, hol zordon
Magyar sorsom s az őspogány nevet.

1970. október 20.

PALI BÁ

Telkünk lába összeért a
szomszéd néni kertjével,
átszökdöstünk, ha délután
kész voltunk a leckével.
Tekepálya volt a kertben,
ebből élt a jó néni,
odajártak a diákok
minden este tekézni.
[Ott olvastam a bölcs mondást:
„Ha bejöttök, itt lesztek”,
és erre a páros rímet:
„amit hoztok, azt esztek”.]
Volt a diákok között egy,
mindenkinek „Pali úr”,
könyvet hordott hóna alatt,
abból tanult latinul.

[A kugli volt mulatságra,
sportra legjobb alkalom,
ott edződött férfiúvá
a kezem és a két karom.]
Ő tanított meg tekézni
s nevelt ifjú bajnokká,
barátunk lett Pali úr és
úgy hívtuk, hogy „Pali bá”.
Megtanított, mi a „vándli”¹
s a bábót hogy üsse ki,
ha nem dőlt el, kiáltottuk:
a piculáját neki!
Nem tetszett a Pali bának
a gyermeki indulat
s szólt: fiúk, ne szokjátok meg
a káromló szavakat.
Mert mindenki így kezdi el
a kis és nagy piculán,
s folytatás a szentségivel,
ez aztán már hiba ám!
Mefogadtuk Pali bának,
mefogant az intelem,
káromló szó mérge sosem
ragadt meg a nyelvemen.
Évek szálltak, felserdültem
tisztos „old boy” fiúvá,
nem feledtem el, hogy „úr” volt,
igaz úr volt Pali bá.

1970. szeptember 30.

1. A kugli- vagy biliárdgolyó falhoz ütődése

TUBA BÁCSI

Sárga bajúszú őszapó volt,
tajtékipipázó aggastyán,
a puttonyában csodás fürtök,
barátja nem volt, csak apám.
A társaságot elkerülte,
mert volt egy zabigyereke,
a gyereket a város szélén
mint édes fiát nevelte.
(Egy hű gazdasszony miatt nem volt
se rokona, se barátja,
a formabontást ez a világ
senkinek meg nem bocsátja.)
Akkor még nem volt hullámvasút,
varázskastély és semmise,
az ő kertje volt vidámparkunk
s a vasárnapi szentmise.
Ha felkerestük otthonában,
miénk volt mind az epreskert,
sehol nem láttam oly bogyókat,
mint mivel nekünk remekelt.
Szobájában az antik óra
nem ketyegett, de muzsikált,
kotta nélkül is eljátszotta
a Lammermoori Luciát.
A könyvespolcán könyvek helyén
pillangók, gyíkok, madarak,
én ott tanultam a tudományt
a betűknél is hamarabb.
Egy levesestál volt legnagyobb,
mesébe illő nagy csoda:
a teli tálból az édesség
ki nem fogyott soha, soha.
Levesestálban leves helyett
selyemcukor volt asztalán,
ilyen ember volt Tuba bácsi,
és barátja volt az apám.

AZ ÉN ANYÁM

Az én anyám, a jó anyácskám
nem volt mosónő, proletár,
ha Költő lennék, nem írhatnék
attilás verset róla már.

Anya volt ő is, szép reménnyel
világra szült öt csecsemőt,
a gondja és a szeretete
minden gyerekkel egyre nőtt.

Oly foszló ünnepi kalácsot,
mint anyám, senki nem sütött,
kalácsból és a szeretetből
egyformán kapott mind az öt.

Hiába táplált szeretettel,
kaláccsal annyi gyermeket,
öt magzatjából drága négyet
korán a sírba temetett.

Anyám, a Négyfájdalmú Asszony,
nem old az égben kékítőt,
feloldhatatlan bánatoknak
könnye kísérte mindig őt.

Némán gyűjtötte, gyűjtögette
a könnyesőnek záporát,
és úgy hordozta a vállain,
mint bánattal telt amforát.

A pincebunker mélységéből
ragadta el az éhhalál,
úgy élt, mint erdélyi nagyasszony,
és úgy halt meg, mint proletár.

A vállairól angyalkezek
a könnykorsót leemelték,
most égi friss kaláccsal várja
egyetlen élő gyermekét.

NEHÉZ LECKE

Először a nagyábécét,
Utána az egyszeregyet,
Kamasz korban éhes szájjal
Kóstolgatjuk a szerelmet.

Érett fejjel megtanuljuk:
Mi a küzdés, mi a munka,
Lexikon lesz az agyunkból
Deresedő vén korunkra.

Ekkor jön a legnehezebb
Lecke, - nem sok, csupán ennyi:
Hogyan kell az ifjúságot
Sóhaj nélkül elfeledni.

1972. július 15.

A NAPLEMENTE PERCEI

A déli nap nem rajzol árnyat,
Csak fénye van és melege,
Árnyatlan páros vándort láthat,
Ha földre tekint tűzszeme.

Az életünkre delelőben
Csorog a fény, cseppen az árny,
S ha föld az éggel összezörren,
Kibékíti a szivárvány.

Sétálgatunk a délből éjbe,
Léptünk a vágyak kergetik,
Hogy pillantásunk utolérje
A naplemente perceit.

Sétál a nap, hogy fenn az égen
Felhőkkel bújócskát játsszék,
Amíg a földön minden réten
A fényt követi az árnyék.

Még sétál, de az alkony karja
Már nyújtogatja árnyait,
Kezét a nap elébe tartja,
A fényessége nem vakít.

A naplemente percét várom,
Már megnyúltak az árnyaim,
És tovaszállott minden álmom
Rózsaszín felhők szárnyain.

De két szemem még visszatekint
A tájra, társra, múltakra,
Úgy búcsúzom e földtől, mint
Ki poggyászát is itt hagyja.

Fényeinkből a túlsó parton
Nem vámolnak meg semmit sem,
De fényem elvitte az alkony,
Magammal csak árnyam viszem.

Jó volt e földön az örömmel
Pajkos fogócskát játszani,
Bekötött szemmel, hajdon fővel
A búval bújócskázgatni.

Jó volt e földön kedvesemnek
Szemébe nézni, – szeretni.
Most búcsúzom, mert közelednek
A naplemente percei.

I.

77 lett az újévben
 Sorshúzásom lottószáma,
 Ki húzta ki: Élet? – Halál?
 Nem tudhatom ezt még máma.

II.

Suttyófejek matekórán
 A nagy talányt meg sem értik:
 Hogy jutunk el a nullától
 Felfelé a 77-ig?

Én a talányt megfejtettem:
 Mit is jelent a 77?
 Első 7 az ifjúságot,
 Második a vég kezdetét.

III.

Páratlan szám, nekem páros:
 Páros léptű emberöltő,
 Benne voltam néha császár,
 Néha ismeretlen költő.

Benne voltam a szerelem
 Csodáinak csodálója,
 Ébren álmodott versemnek
 Egyetlenegy olvasója.

Benne voltam túlélője
 Háborúnak és békének,
 Nappalaim harcriadók,
 Az éjjelem hálaének.

Neked évszám, talán házsám,
Nekem világtörténelem,
Minden sorát én írtam meg,
Minden harcát én véreztem.

IV.

77 ördög bújt belém,
Egy újabb minden évben,
Tüzes szerelmek poklában
77 évig égtem.

77 ördög bújt belém,
Egyetlen angyal védett,
Megértem mégis két lábon
A tisztas öregséget.

77 asszony szívében
Volt poklom, mennyországom,
Az égbe csak egy Asszonnyal
Szállok fel angyalszárnyon.

V.

Hulló csillag, hulló szirmok,
Hulló levelek,
Égi holtak, síri élők
Velük üzennek.

Minden reggel ébredése
Születésnapom,
Aggok napján ünnepelem
Már a névnapom.

77 év, hull a csillag,
Hullnak levelek,
Nekem is írt a temető
Hívó levelet.

1972

ŐSZI MELANKÓLIA

Már hullanak a lombok,
Már megcsípte a dér,
Éltem naptárában
Már lapozgat a tél.
Már ritkulnak az ágak,
Mint fejemen a haj,
Már lassabbak a léptek,
Mint valának tavaly.
Már a fülem se hallja,
Hogy mit suttog a szél,
Már minden versikémben
Az aggkor beszél.
Már tudhatja a jobb kéz,
Hogy mit csinál a bal,
Már felkelhetek reggel
Akár a bal lábbal.
Már kezdem elfeledni,
Hogy mi a bűn s a csók,
Már nem várnak az ágyban
Rózsaszín kacsók.
Már absztrakt tájat festett
Az arcomra a ránc,
Már csak tévéből tudom,
Hogy milyen is a tánc.
Már jó lesz vacsorára
Pirított kenyér,
Már lecsukódik szemem
Az esti híreknél.
Már búcsúzkodni kezdek,
Miként az utasok,
Már csodálkoznak rajta,
Még mindig itt vagyok.
Már hullanak a lombok,
Már megcsípte a dér,
Éltem naptárában
Már lapozgat a tél.

1972

GYÁSZZINDULÓ

ÚJ EZERÉV: miért lenne?
kinek lenne?
Sem a testem, sem a lelkem,
még nevem se
lenne benne.

Bölcsőm földje, szép Kolozsvár
Házsongárdja,
érkezésem ott már senki
nem is várja,
sohsem látja.

A SZEBB JÖVŐ, magyar jövő
bandzsál ábránd,
lombjavesztett a reményünk
és családfánk,
szép családfánk.

Nem is tudom, MIÉRT ÉLTEM,
miért éltünk?
Elvetélte gyöngyvirágát
szép szerelmünk,
szép emlékünkt.

Nem marad fenn még hírünk sem,
nem marad fenn,
sosem hallott GYÁSZZINDULÓ
lesz a versem,
ha elmentem.

Ne költsetek, gyermekeim,
új sírkőre,
nevemet is dobjátok be
hantommal a
sírgödörbe.

1972

CIRCUMDEDERUNT¹

1.

Megtanultam földön járni,
Lábon lépni, célba érni,
A síromba mégsem fogok,
Mégsem tudok lábbal lépni.

Nem tanultam szállva szállni,
Szállni Égbe, felhőn lépve,
Hogyan fogok felrepülni,
Felrepülni majd az Égbe?

2.

Megtanultam mosolyogni,
Az életem, a halálom,
Eljő egy nap, amikor a
Mosolytól is meg kell válnom.

Sose tudtam sírni-ríni,
Sírva-ríva könnyt ontani,
Nem is tudom, hogyan fogom
Önmagamot megsíratni?

3.

Hamvaimból virág fakad
Minden örök tavaszon,
Nem tudom még megmondani:
Mécsvirág vagy nőszirm?

Csak egy lepke fogja tudni,
Mézet lopva, ha rászáll,
S az unokám, ha felkeres
Nagyapjának sírjánál.

1971

1. Katolikus temetési ének kezdete (a. m. körülvevének a halál fájdalmai)

UTOLSÓ LEVELEM ANYÁMHOZ

Anyám, te drága örök tanítóm,
Ajkad a jóra, a nagyra nevelt,
Óvtál a bajtól, a bűntől, a bűtől,
Anyányi gondodból erre is telt.

Anyám, te anyáknak szent mintaképe,
Tőled loptam el génjeimet,
Mégse lehettem szemednek fénye
Ragyogva síri álmaid felett.

Nem kapaszkodtam hírnevek csúcsára,
Nem is példáztam emberi tökélyt,
De hidd el a szómat, hidd el, anyácska:
Fiad a földgolyón boldogan élt.

Földi kincs zsákjában nem turkált vágyam,
Paloták kedvence nem voltam soha,
Szerelmes asszonykéz vetette ágyam,
Otthonom szemének kék mosolya.

Készülök hozzád egeken túlra,
Szemem a csillagnál messzebbre lát,
Öleld szívedre, ha hozzád tér újra,
Szép génjeidnek tékozló fiát.

1977. január 10.

KÖNNYŰ ZENE

(Nóták, dalok, miniversek)

KI ÉRTI EZT?

Ki fejt meg a nagy talányt,
Kispolgár-e, aki a lányt
Vacsorázni hébe-hóba
Elviszi a Nagyszállóba?

Szélhámos-e, aki heti
Keresetét elköltheti
Egy éjszaka, elmulatja,
Mint egy déli diplomata?

Vétkes-e a szoknyavadász,
Vagy csak az, ki férjre vadász,
Vallhatjuk-e igaz hittel:
Itt a honi Eulenspiegel?

Bűnös-e a sötétruhás,
Vagy csak mese volt a bukás,
Ártatlanul ki is szenved,
Ki érdemel rokonszenvet?

Ő nem érti, te sem érted,
Kinek adjuk be a mérget,
Kit tanítsunk erkölcsrendre:
Döntse el a – Fejes Endre!

HA ÚJRA KEZDENÉM

Ha újra kezdeném a létet,
Bartókot hallgatnék s Kodályt,
Nem innék Kadarkát ebédhez,
Csak Tokajit meg muskotályt.

Ha újra kezdeném a létet,
Passuth-regényt is olvasnék,
És császárzsemlét sütné nekem
Reggelimhez a maszek pék.

Ha újra kezdeném a létet,
Megnéznék absztrakt tárlatot,
S ha egyszer milliomos lennék,
Vennék képet egy tucatot.

Ha újra kezdeném a létet,
Juhász Ferencet szavalnám,
Betéve tudnám minden versét,
S jelest kapnék az iskolán.

Ha újra kezdeném a létet,
Nem szállnék soha a Holdba,
Nem nyílik ott virág, menyecske,
És Aradszky sem dalolna.

Ha újra kezdeném a létet,
Csak magyar lennék idelent,
Szívembe zárnék minden csehet,
Minden románt és idegent.

Nem kezdhetek – tudom – már újra
Sem életet, sem iskolát,
Inkább magamnak írok verset
S tovább iszom a Kadarkát.

A NŐK FEGYVERE

A nőnek mindig a nyelve volt
A legerősebb fegyvere,
Ne is próbáljuk mi, férfiak,
A versenyt felvenni vele.

A békeharcot bízzuk nőkre,
Előre megjósolhatom:
Ők győzni fognak, a fegyverük
Erősebb lesz, mint az atom.

SZABAD A SZÓ

Nyugodt álmunk legfőbb titka:
Jó legyen a politika!
A szabadság mércéjétől
Függ a belső lelki légkör.
Nálunk olcsó a szabadság,
Teenagernek ingyen adják,
Peronján a villamosnak
Ők szabadon csókolóznak.

Nem kevésbé fontos kérdés
A nyereségrészesedés,
Ne legyen a pénzben apály,
Ez a másik aranyszabály.
A harmadik főfeltétel,
Ha túl forró lett az étel,
Meg kell előbb kicsit fűjni,
Újságokból tanultuk mi.

Jó a légkör s közérzetünk,
Jó, mert szabadon élhetünk,
Magasan áll már a mérce,
Mint a Piliseknek bérce.

Szabad a csók, szabad a szó,
Szabad lett a muzsikaszó,
Bizonyosága lehet ennek:
Kinyomtatták ezt a verset.

NEM MIND ARANY

Nem mind arany, ami fénylik,
Nem mind égbolt, ami kéklik,
A te szemed mindig kék volt,
Csak én tudom, milyen szép volt.

Nemcsak bortól jön a mámor,
Megpróbáltam egynehányszor,
A csók rózsám ajakáról
Mámorítóbb, mint pohár bor,
Velünk együtt ivott Ámor.

EMLÉKEINK

Az emléknek is van keze, ökle, súlya,
Kezével simogat, ökle szíved sújtja,
Hiába fürdeted feledés vizébe,
Súlyából nem veszít, nem olvad el mégse.

Az emléknek is van sava, bors, cukra,
Ha szívvel tálaljuk lelki asztalunkra,
Ízeit vénségünk tányérján hinti szét,
Nem feledjük soha az első csók ízét.

PATTOGATOTT KUKORICA

(nótaszöveg)

Pattogatott kukorica,
Szeretőm volt három Ica,
Szép menyecske.
Egyikkel a füves réten
Heverésztünk minden héten,
Minden este.

Másikkal az eszpresszóban
Üldögélve lettem jóban,
Nem tagadom.
Három napig udvaroltam,
Negyediken megcsókoltam
Egy kis padon.

Harmadikkal puha ágyba'
Mentem el a tollas bálba
A múlt nyáron...
Pattogatott kukorica,
Szeretőm volt három Ica,
Mind a három.

Két strófás miniversek

MEDITÁCIÓ

Gyógyítója voltam sebnek, láznak, ráknak,
Néha – mint Krisztustól – csodákat is vártak,
Földi beosztásom, ha a mennyben kérdik:
Orvos voltam élttem utolsó percéig.

Ám ma még a fejem csak azon törhetem:
Mennyek országában mi lesz a végzetem,
Angyalseregekben nincsen beteg senki, –
Uramisten! mit fogsz énvelem kezdeni?

ÁMOR NYILAI

A szerelem istenségét
úgy hívják, hogy Ámor,
méregmentes nyilaitól
száll szívedbe mámor.

S ha egyszer a szíved körül
a trombózis nyilal,
álmodjad, hogy Ámor jött el
az utolsó nyíllal.

NAGYAPÁNAK LENNI

Nem bírom a néger zenét,
Szeretem a csendet,
Az unokám gitárjával
Pol-beateket zenget.

Nem bírom a hosszú haját,
Ám szavam már semmi,
Jaj, de nehéz mai napság
Nagyapának lenni.

KONZULTÁLÁS

Konzultálok önmagammal,
Diagnózis: szenilitás,
Javulásról szó sem lehet,
A prognózis nem is vitás.

Megmértem s két kilóval
Könnyebb vagyok a normánál.
Mennyi lennél, ha az Isten
Mérlegére most felállnál?

REINKARNÁCIÓ

Vénségemre elvesztettem
Gyermekkorom mosolyát,
Ráncaim az anyaföldnek
Mint barázdát adom át.

Barna hajam szőrét, szálát
Az öregség ellopta,
Túlvilágon angyalhajból
Készül fejemre paróka.

ÚTRA KÉSZEN

Elszállt a nyár a fecskékkel,
Nem hagyott itt más emléket:
Kopasz fákon zöld fagyöngyöt
S néhány üres madárfészket.

Mint a vándor füstifecskék,
Én is útra készülődöm,
Kopaszodó életfámon
Bimbózik már a fagyöngyöm.

NAPLÓÍRÁS

Életem naplója hosszú, mint az élet,
Most írom lapjait első kötetének,
A második ciklust az egekben írom,
Arany ceruzával, ezüstös papíron.

Földi verseimmel, ha majd készen vagyok,
Kötetbe fűzhetik az égi angyalok,
Maga a Nagyisten leszen a lektorom,
Mikor életemet kezeibe adom.

JÓ TANÁCS

Gondjaidat úgy takard be,
Mint a hó az őszi lombot,
Magadnak sírd bánatodat,
Ha szívedben szárnyat bontott.

Adj mosolyt a nagyvilágnak,
Cseppents mézet kenyerére,
Vesd el busó álarcodat,
Álarc nélkül nézz szemébe.

O, TANNENBAUM

Télben el nem fagy,
Nyárban el nem szárad,
Levelet nem hullat,
Mint könnyet a bánat.

Virágot nem fakaszt,
Gyümölcsöt nem érlel,
Angyalok diszítik
Karácsonyi éjjel.

TARKA BAB, TARKA RÉT

Bab, bab, tarka bab,
Ki eszi meg hamarabb?
Szem, szem, leányszem,
Szerelmemért megveszem.

Rét, rét, tarka rét,
Honnan a sok margarét,
Ki ültette, ki vetette,
Isten vagy egy cinege?

ISTEN ROKONA

Első legyen Isten dicsősége,
A második legyen enyém,
Atyámnak mondom, rokona vagyok,
Sétálhatok a tenyerén.

Nem vagyok tudós, bölcs, se költő,
Több vagyok: Isten gyermeke,
Otthonom a béke háza,
S az én egem az Ő ege.

ERZSÉBET-NAP

Anyám – tudom, tudom –
Ma van a névnapod,
Anyám, oly messze csillog
Fényes csillagod.

Ajándékom – Anyám –
Hogyan is adom át?
Cinkéimnek készítek
Névnapi lakomát.

ARS POETICA¹

Hang nélkül nincs beszéd,
Meg nem érthetem,
Száj nélkül nincsen csók,
Földi szerelem.

Rím nélkül sántikál
Hozzád írt dalom,
Pont és vessző nélkül
Nincs irodalom.

NEURÓZIS

Nyugtalanok a nyárfáim,
Ág-ujjaik remegnek,
Mint beatre a kerge lábak,
Táncolnak a levelek.

1. Költői hitvallás, program

Valahol a Pilis felett
Megdörrent a nyári ég,
Ettől olyan idegesek
Kertemben a jegenyék.

JAPÁN TÁJ

Sohse jártam japán tájon,
Csak álmomban láttam gésát,
Rózsaszínű napernyővel
A versemen végigsétált.

Megpihent a sorok végén,
Jambusomra¹ lejtett táncot,
S bedobott a sorok közé
Egy ág cseresznyevirágot.

BARKÁCSOLÁS

Jókedvemből barkácsolok
Négykerekű szekeret,
Napraforgó tányérjából
Rakok reá kereket.

Befogok a szekerembe
Verseimből két csikót,
Felültetlek s felkeresünk
Az erdőben két rigót.

1. Versláb az időmértékes verselésben. Egy rövid és egy hosszú szótagból áll.

SÜT A NAP

Tüzes parázzsal süt a nap,
Pogácsát süt ebédre,
És jóllaknak a virágok,
Ha szétszórja a rétre.

Add kis kezéd és jöjj velem,
És fussunk ki a rétre,
A tavasz és a napsugár
Meghívott ma ebédre.

A VERS SZÜLETÉSE

Látni, amit senki se lát,
Hallani, mit senki se hall,
Ellopni a csillag titkát,
Így lesz örök a vers, a dal.

Virágsóhajt magnón venni,
Kottázni dalát a csendnek,
Ezt csakis a költők tudják,
Nem halnak meg, csak születnek.

SORSUNK

Sorsunk a balsors,
Tépett régen, ma is,
Bajtárs lett a pajtás,
Elvtárs a tovaris.

Magyar szabadságnak
Drága lett az ára:
Vízummal utazom
A szülőházamba.

VERSMÉRTÉK

A verset nem rőffel mérik,
Rövid legyen, mint az élet,
Az apró dalt a hosszúnál
Jobban őrzik az emlékek.

Arany János arany tolla
Ráfutott az epikára,
A lírának csak egy mosoly
Vagy egy könny legyen az ára.

VÁGYAK ÉS ÁLMOK

Versenyt futok vágyaimmal,
Együtt szállok álmaimmal,
Vágyaim a földön járnak,
Álmaim a légben szállnak.

Vágyaim nem értek célba,
Én is csupán néha-néha,
Álmomból nincs ébredésem,
Sohse leszek velük készen.

ÖNÉLETRAJZ

Az írógépem gépszalagja
Már nagyon-nagyon megkopott,
Rövid leszek, talán elbír még
Néhány lekoppant szótagot.

Kapitalizmusban születtem,
Szocializmusban meghalok,
A pártos földről mennybe visznek
Pártonkívüli angyalok.

ŐSHAZAKUTATÓKHOZ

Ne menjetek messze, sárga Ázsiába,
Őshazát kutatni hasztalan, hiába,
Ne is keressétek, mint Julián barát,
Magori ükapánk pogány lába nyomát.

Menjetek Erdélybe, Csíkba, Kolozsvárra,
A Maros mentére, Aradra, Kosályra,
S mondjátok meg nekünk onnan visszatérve:
Akad, ki odaát magyarul beszélne?...

FINIS POLONIAE¹

Öregapám Kelet felől jött be,
Fiam Nyugaton világgá ment,
Én repedt harangot kongatok,
Kimondtam már az utolsó áment.

Öregapám harcolt tatárral-törökkel,
Fiam tűzcsóvás eszméssel küzdött,
Én perzselt határok romjain járok,
Sepergetem a kormot s az üszköt.

ÚJ MIATYÁNK

Tiéd az ország, a Mennyország,
A miénket lopva elorozták.
Tied a dicsőség, miénk az alázat,
A hitünk térdel, agyunk se lázad.

Miénk a múlt, tiéd a hatalom,
Nincs kettős kereszt, nincs három halom.
Tiéd a hatalom, legyen, ki értse, –
És ne vígy minket a kísértésbe.

1. Lengyelországnak vége. Értsd: vége a harcnak, vesztettünk.

Pogány miniatűrök

HONNAN, MIKOR?

Ablakot nyitunk Nyugatra,
Ablakot nyitunk Keletre,
Lessük, hogy a békegalamb
Honnan – mikor – hol repül be.

NEM TELIK TÖBBRE

Felesküdtünk békeharcra,
Mennyet hozunk le a földre,
Részvétünk a székelyeknek,
Nem telik erőnkből többre.

IMÍGYEN SZÓLA

Adjatok el harminc pénzért,
Szegezzetek új keresztre,
Az én népem, székely népem
Nincs megváltva, nincs megmentve.

PICASSO GALAMBJA

Picasso galambja balra tekint,
Ezzel is bölcsebbek lettünk megint.

TÁBOROZÁS

Unokáját az úttörők
Táborozni vitték,
Nem az utat törték ők ott:
Összetörték hitét.

ÚJ KATEKIZMUS

Bibliánkat már átírtuk,
Nincs pokol és nincsen szent,
Földi paradicsomunkból
Mi úzzük ki az Istent.

ERKÖLCS

Egy parancsot tíz helyébe:
Vigyázz a Kor gyermekére!
Hiába lesz bölcsek bölcse,
Ha nincs helyén az erkölcs.

MINI VERSEK

Tragédia: a harc kudarca,
Komédia: kudarcok harca.

Nemcsak tudósban, költők közt is volt sok
Vers-zseni,
Például Horatius, Goethe, Ady és
Berzsenyi.

Mondjátok: költőnek születni kell,
Mondom: költő az is,
Ki munka közben énekel.

Adjátok meg a császárnak, ami övé,
El ne vegyétek tőlem se, ami enyém,
Haza és nemzet nem lehet szajré
A politika tenyerén.

Újságomat azért járatom,
Onnan tudom: hol jár az atom.

A karaván halad, a kiskutya ugat,
Keletből nem lehet sohase Nyugat.

Csecsemőnek édes tejet,
Az öregnek egy új fejet.

Reggelihez napsugarat,
Az ebédhez nagy kanalat,
Kaviárt a vacsorához,
Szép asszonyt az éjszakához.

IRREDENTA¹ JAMBUSOK

Aki nem tudná, hogy Bardejov az Bártfa,
Beíratkozhat egy szlovák iskolába.

Kolozsvár, Temesvár, Pozsony és Arad
Örökké magyar volt, magyar is marad.

Nem találom Marosújvárt,
Úgy látszik, hogy szinkronizált.

Kassát úgy mondják: Kosice,
Nem tudom: komoly-e, vicc-e?

Hosszú lett a hajunk, maxi lett a szoknya,
Csak a magyar haza ege nagyobb volna...

1. Nemzetiségi v. történelmi jogok alapján területi igényekkel fellépő

SZOMORÚ HONFOGLALÁS

(Ciklusba nem rendezett versek)

AGGKORI MATEMATIKA

Ne számolgasd hajam szálát,
Ne írd naplót ráncaimról,
Látod, én is gyököt vontam
Világváltó álmaimból.

Ne add össze éveimet,
Hibáimból vonj le párat,
Gyengeségemhez tégy hozzá
Emlékedből szép órákat.

Életem egyenletében
Nincs előtted ismeretlen,
Nem osztozom senki mással,
Csak veled a szerelemben.

1973

FRUzsINA

Kihajtott a családfámnak
Friss virága, Fruzsínája,
Dédapai áldásomnak
Mosolygása tekint rája.

Kék szemében keresem a
Nagyanyáknak szeme kékjét,
Pici száján hallgatom a
Jövendőnek szép zenéjét.

Családfámnak friss virága,
Bimbólánya, kis Fruzsina,
Öregségem őszi ágán
mintha újra virág nyílna.

Mintha újra visszatérne
Tavasznak legszebb álma,
Velem vénült reménységem
Mintha valósággá válna.

1977. szeptember 4.

KÖLTŐSORS

Bartalis Jánosnak

A múltad: Erdély és Kosály.
Rögtörés. Férfimunka, mit alkottál.

Jelened: Erdély s a Pilisek.
Út a kettő közt. Ebben is hiszek.

A jövőd: Erdély s az Ország.
Dalodat örök magyarok dalolják.

1939

VIRÁG HELYETT

Áprily Lajosnak üzenem

Együtt sirattuk Erdélyt, a Hóját és a hont.
Együtt átkoztunk fegyvert s Trianont.

Együtt hirdettünk életet, csodát, hitet.
Tanúink rá erdők, patakok, Pilisek.

Sírunk felett magyar pacsirta kering.
Együtt dalolnak vele verseink.

1971. február 17.

BIOLÓGIA

„Mennyi, mennyi ronda férget
Teremtett az Isten,
Pókok, tetűk, százlábúak
Hemzsegnek a giccsen.
Majom sem nyert szépségversenyt,
Elfuserált ember,
A teremtés koronája
Hogy lett rokon ezzel?”

„Nem volt olyan könnyű meló
A világteremtés,
Sok a minőségi selejt,
Még máig sem lett kész.
Úgy tekintsél te is eztán
Minden csúf majomra:
Az Isten az emberformát
Ezen gyakorolta.”

BABITS VERSEIT OLVASVA

Neked még szabad volt, neked még lehetett
Lant szájára venni szégyent és keresztet,
Vén álmok s játék közt kimondani versben,
Mi ott ült a nyelveden.

Neked még szabad volt, neked még lehetett
Nevükön nevezni Istvánt s a szenteket,
Álmodni Erdélyről Esztergom dombjain:
„Sötét kor ez, barátaim.”

Neked még szabad volt, neked még lehetett
Trombitás hangokkal hívni a lelkeket,
Nagybetűvel írni Istent, Igazságot,
Csonkának nevezni Magyarországot.

Neked még szabad volt, neked még lehetett
Híddal összekötni Nyugatot s Keletet,
Nyugatos papíron magyar szívvel írni,
Bánatokat rímpatakba sírni.

Neked még szabad volt, neked még lehetett
Orgona sípjából inni az ihletet,
„Hogy bölcs nemzeteken bíró ököl s iga
Legyen, miért tűröd, óh szent bazilika?”

1972. december 19.

BÚCSÚLÁTOGATÁS

Beteg a barátom, és szenvedni nem jó,
Vacsorája tea, és egy adag em-ó¹,
E földi világból nem érdekli semmi, –
Jó lenne pihenni, jó volna elmenni.

1. Mo = morfium

Egy volt itt az utunk, együtt harsant kedvünk,
Együtt búsulgattunk, együtt nevetgettünk,
Egy közös asztalnál folyt a szó, a játék,
Akkoron tele volt borral a pohár még.

Beteg a barátom, nem nevet a tréfán,
Búcsúzó szemekkel, könnyek között néz rám,
Egymás kezét fogjuk, talán utoljára,
Tudja, hogy eljövök utolsó útjára.

Egy út volt életünk, egy lesz a halálunk,
Távoli csillagon egymásra találunk,
Tejút közelében keresünk egy párnát,
Egy arkangyal hozza s keveri a kártyát.

1972. február 25.

AZ ELSŐ IBOLYA

Gyermekkoromban, ha ibolya virágzott,
Akkor kaptam az új tavaszi kabátot,
Búcsút mondtam télnek, bús szobarabságnak,
Azért örültem az első ibolyának.

Mikor elérkeztem a nagydiák korba,
Vallomást kötöztem ibolyacsokorba,
Kis kezébe adtam egy kékszemű lánynak,
Azért örültem az első ibolyának.

Hajamba az évek ezüst szálát szőnek,
Mégis örülök az ibolyás mezőnek,
Mintha minden virág egy-egy kék szem volna,
Elszállt ifjúságom reám mosolyogna.

1966

KARÁCSONYI VERS

Karácsonyestre készülődnek
A felhőkben a hópihék,
A fenyőfák a nagy hegyekben,
A tepsiben a peccsenyék.

Karácsonyestre készülődnek
A versek, kis és nagy betűk,
A sor végén feleslő rímek
Ünnepre hívó csengettyűk.

Karácsonyestre készülődnek
Az égi s földi angyalok,
Ajándékokkal megterítve
Fagyöngyöt nyíló asztalok.

Karácsonyestre készülődnek
Az angyalváró gyermekek,
S a hópihék is velük együtt
Stille Nachtot zengenek.

Karácsonyestre készülődnek
A nagymamák, a nagyapák,
Csak ott van igazi karácsony,
Hol kisdéd bámulja a fát.

Karácsonyeste keresgélem
A kisdedet, vajon hol van?
És rám mosolyog a fa alatt
A betlehemi jászolban...

1970. december 24.

SIMOGASS

Simogass csak, simogass meg,
Jól tudod, tiéd vagyok,
Simogatás a szívemnek,
Ha két szemed rám ragyog.

Simogass meg este, reggel,
Simogasson szép kezed,
Ha mást is megsimogatnál,
Azt ellenem vétkezed.

Simogass meg szép szemeddel,
Simogasson mosolyod,
Megsimogat minden emlék,
Mikor reád gondolok.

Simogasson szereteted,
Nélküle nem élhetek,
S ha meghalok, a szememet
Zárja le a te kezed.

FÉLTÉKENYSÉG

Te tudva tudtad, pesti utcán
Utánad fordul a férfinép,
Én tudva tudtam, szépasszony vagy,
Szépek közt is százszorszép.

Te tudva tudtad, mint szeretlek,
Hogy én leszek a fátumod,
Én tudva tudtam, naptáramban
Lesznek rejtélyes dátumok.

Te tudva tudtad, egy életen át
Egyetlen zsarnokod leszek,
Én tudva tudtam, minden szívben
Rejtőznek titkos rekeszek.

Te tudva tudtad, hogy a csókban
Senkivel én nem osztozok,
Én tudva tudtam, imádóid
Nekem nem lesznek rokonok.

Kit fürösztöttél mosolyodban,
Fényedből kinek mi jutott,
Nem vallanak e mély titkokról
Az amulettes dátumok.

Mert csak te tudod, mennyi szívet
Ejtett rabságba mosolyod,
Nem tagadom, a szerelemben
Voltam kegyetlen zsarnokod.

Felhőtlen egű boldogsághoz
A vénség vezet s az álom:
Álmaimban csak az enyém vagy,
Százszorszépem, kis virágom...

1972. október

SIRATÓ ÉNEK

A serlegünk csorba csupor,
Benne vinkó, nem aszúbor,
Pincék kincse dollárexport,
Dicsőségünk soha nem volt,
Ami volt, azt elorozták, –
Szegény, szegény Magyarország.

Nincs dalunk, mely messze szálljon,
Nincsen út, mely ránk találjon,
Nincs se földünk, nincsen egünk,
Elnémulunk, ha kesergünk,
Bardejov lett ősi Bártfa,
Tépett zászlón nincs kokárda.

Ha az ajkam dalba fogna,
Nem találna rokonokra,
Nincsen fül, mely befogadja,
Nincs nyomda, mely lekopogja,
Nincs a boltban magnetofon,
Mely az én hangomon szóljon.

A regényünk minden reggel
Szegényebb egy fejezettel,
A reményünk minden este
Szárnyaszegett sebzett fecske,
A kéményünk füstje kormos,
Még a szél is pernyét hordoz.

Lehet-e így élve – élni?
Sorsot sorssal felcserélni?
Gyászmenetben táncot ropni?
Siratódalt nem dalolni?
Szám ne szóljon, fej ne fájjon?
Fül ne halljon, szem ne lásson?

Történelmet újat írni,
Jó Adyval sírni, sírni,
Megkövetni Szvatoplukot,
Mi loptunk el minden tyúkot,
Senkit soha nem szapulni,
Mint a tolvaj, meglapulni...

Oltárokat lerombolni,
Szentjeinket kicsúfolni,
Zsoltár helyett dzsesszmuzsikát,
Felvenni a miniszoknyát,
Feltámadást sohse várni,
Az ördöggel cimborálni...

Őseinket megtagadni,
Mindenünket odaadni,
Az ingünket, a gatyánkat,
Ezeréves szép hazánkat,
Reményünk is semmivé lett,
Összetépni a térképet...

A térképünk csak egy tenyér,
Nincsen rajta Bácska, Erdély,
Lélekharang nekünk kongat,
Ácsoljuk meg koporsónkat,
Jövődét is elorozták,
Szegény, szegény Magyarország...

Antiphona¹:

Elég volt a mea culpa,
Nem tekintünk messzi múltba,
Könnyet többé sohse ejtünk,
Semmit, semmit nem felejtünk,
Soha semmit nem kérdezünk...

Holnap reggel újra kezdünk.

1. A zsoltárokat bevezető és befejező ének

MEDITÁCIÓ AZ ÖREGSÉGRŐL

Bekapcsolom múltam elillant meséjét,
Mint tévéjátékok kopott ismétlését.

+

Ha kibírtuk ezt a vészes életet,
A halálnak perce rémesebb nem lehet.

+

Takarékoskodj könnyeiddel,
Lesz még, akit te temetsz el.

+

A halálnak perce nem lehet nehezebb,
Mint amikor elhagy egyetlen kedvesed.

+

Ifjúságunk örömeit elosztottuk,
Öregségünk bánatait eltitkoltuk.

+

Együtt jár a bánattal a tréfa,
Mint Ádámmal a mosolygó Éva

+

Elmondom mindennap: Mi Atyánk,
Országodban boldogsággal várj ránk.

+

Nem mulatság öregedni,
Mégis öreg akar lenni.

+

Nehezebb egy könnyes szembe nézni,
Mint a könnyes múltat újra felidézni.

+

Öregen is lehet élni,
Vidám perceket remélni,
Egy van csak, amit nem lehet:
Visszahozni a szerelmet.

Betűvetésemet elverte a jég,
Káromat most becsli fel a magas Ég.

+

Úgy érzed, a bánatodból nincs többé kiút,
Boldogtalan csak az lehet, ki szeretni tud.

+

Örömlakomához barátokat hívunk,
Barátunk sírjánál hivatlanul sírunk.

+

Por s hamu a test, örök a lélek,
A földön drágán, égben ingyen élek.

+

Jó voltál az életedben,
Szép leszel az emlékekben.

+

Ifjúságunk örömei elröppentek,
Így lehetünk vén fejjel is ifjú szentek.

+

Ha nem tudjuk javítani a világot,
Ne okozzunk a világnak bosszúságot.

+

A világon nem sok örömet lelhetünk,
Arassuk le vénen, mit ifjan vetettünk.

+

Ne feledd, ha hosszú haját megbírálod,
Voltak régen rövidhajú huligánok.

+

Szóban, képben, tettben akkor jó az ötlet,
Ha tőle a világ egy hajszállal több lett.

+

Ne sirasd a múltat, ne kutasd a jövőt,
A jelen adni fog bánatot, örömet.

PILISI IBOLYÁK

Ölbey Irénnek

A szentkereszti Pilis orma
Tündérpalotát rejteget,
Benne álmodja Tilinkója
A mesebeli herceget.

Ha lelke égi szépre vágyik
Csillagból kötöz koszorút,
Az álomtól a valóságig
Neki csak pár lépés az út.

És mesebeli királyfiak
Jönnek hozzá mint turisták,
A tolla hegyén dalok nyílnak,
Mint Pilis hegyén az ibolyák.

1941

SZOMORÚ HONFOGLALÁS

„Az én Erdélyem, a szenvedők Erdélye” (Erdélyi József)

Napkeletről új hazába
Jöttem én a Dunatájra,
Dunatájon Pilisekben
Családfámat elültettem.

Odahagytam apám sírját,
Apám sírját, három nyírfát,
Odahagytam gyermekkorom
Monostori kerek dombon.

Odahagyta szülőföldem,
Menekültek útján jöttem,
Honfoglaló vándor lettem,
A hazában hont kerestem.

Odahagyta Házsongárdon
Szamos-parti ifjú álmom,
Odahagyta székely népem
Kalotaszeg közepében.

Idehoztam magyar szívem,
El nem vehette senki sem,
Ide kísért, eljött velem
Huszonegyes honvéd nevem.

Hazám itt van, hazám ott is,
Messzebb van, mint a Meotisz,
De ha tőlem bárki kérdi:
Nemzetségem még a régi,
Mindörökké csak erdélyi.

VÁDIRAT

Vádolom a fellegeket,
Mert felettünk tovaszállnak,
Nem viszik el üzenetünk
Börtönébe Kolozsvárnak.

Vádolom a verseimet,
Eltitkolják bánatunkat,
Nem hallja meg sóhajtásunk
Sem a Kelet, sem a Nyugat.

Vádolom az iskolákat,
A térképet, a földrajzot,
Hatvanhárom vármegyénkből
Negyvenötöt elsikkasztott.

Vádolom a történelmet,
Mert átgázolt népünk sorsán,
Kivégezte hőseinket,
Kit papíron, kit bitófán.

Vádolom az égen járó,
Fényben úszó csillagokat,
Trianoni búban, gyászban
Velünk soha nem osztottak.

Vádolom az éveimet,
Lázadozó önmagammat,
Miért hittem szavaimnak,
Hogy már remélni sem szabad.

„BÁNAT, MI EL SEM MONDHATÓ”

(Puszta Sándor)

Minden bánatra jut feledés,
A szívfájásra is van ír,
A költő könnyét felszárítják
A verssorok s a géppapír.

Minden bánatnak van derűje,
Már könnyebbülsz, ha kimondod,
És feleannyi lesz a súlya,
Ha valakivel megosztod.

Van ám egy bánat, jaj, van bánat,
Ami el sem mondható,
Benne van a szülőföldem,
Házsongárd s a sétatéri tó.

1976. november 9.

ÁRNYA TÚNT A FÉNYNEK

Pusztai Sándornak

Hegyre menet ritkulnak a fák
kisebb az árny melegebb a fény
turbékolnak vig gerlefiókák
Dunakanyart őrző jegenyén

Téeszeknek barackos kertjében
dús gyümölcsöt érlelnek a fák
hegytetőről látod lent a völgyben
epres lányok teli kosarát

Hegyre menet árnya tűnt a fénynek
erdőd felett szeptemberi kék
tisztásain játszva lehincélnek¹
verseid mint őszi őzikék

PÓKHÁLÓBAN

Bánatom, mint egy kövér pók
Fonta körül testem,
Mert az élet tenyeréből
Hálójába estem.

1. Lihegnek (tájnyelvi)

Mint ártatlan kis legyecske
Függtem fenn a hálón,
Töprekedem, találgatom:
Való volt vagy álom?

1976. szeptember 26.

MEGTORPANT TAPSOK

Hallottam Mécs Lászlót és Pusztai Sándort,
Szívemben most is visszhangzik szavuk,
Ma meghallgattam Ady emlékestjét
S a múlt időket együtt vallattuk.

Dombos Dunántúlt, Felvidéket, Erdélyt
Kötötte össze vers és gondolat,
Egymástól kérdeztük, választ se várva:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?

Bús baritonnak szárnyán ránk találtak
Kaján, szerelmes, Gógfia Adyk,
Pannon vizeknek tükrös habján ringott
Költőnk kezétől vezérelt ladik.

És mégis, mégis megtorpant a tapsom,
Mindkét kezem lecsüggedt tenyerén
Magyar egeknek hulló csillagába
Botlott bele a tapsoló remény.

Mert Érmindszentjét nem mutatja térkép,
Kántálgatják egy részegült toron,
És Kolozsvárnak hadverő Mátyása
Süketen ül egy kiherélt lovon.

1972. szeptember 25.

HATTYÚDALOK¹

Csendesek a bánataim,
mint a téli éjszaka,
reményeim nyári zöldjét
hóhullás betakarta.

Nem vijjognak éjszakámba
vihánc vágyak vércsúi,
utam hosszát a síromig
magam fogom kimérni.

+

Összetörte az öregkor
emlékeim perselyét,
ifjúságom aranyai
elgurultak szerteszét.

Perselyemből tolvaj évek
minden kincset ellopnak,
miből fogok bért fizetni
a csónakos Kháronnak?

+

Ne mondjátok: nincsen lélek,
nincsen égi túlvilág,
s félelemből, babonából
épült fel a hitvilág.

Ne vegyétek tőlem se el
ezt a hitet, ősi juszt,
görög bölcsek szájába is
betették az obulust.

1. A „Visszapillantó” c. vers változata

KÖLTŐSORS

1910 - 1970

Diákkoromban kislányoknak
levélben küldtem verseket,
amit szavakkal kimondani
egy kisdíáknak nem lehet.

Legénykoromban kis fülekbe
suttogtam titkos vallomást,
rím nélküli dallamokat,
és minden fülbe mindig mást.

Menyasszonyomnak ajánlottam
egész kötetnyi költeményt,
cserébe kértem a mosolyát
és hűségére a reményt.

Szerelmes versnek, víg zenének
végét vetette Trianon,
a vigasztalan éjszakákon
magyar anyáknak szólt dalom.

Lettem a hit a kétkedőknek,
bölcsők felett lettem a dal,
és hirdettem a szebb jövőndőt
versekbe kürtölt szavakkal.

Lettem szegények cimborája
a vén Pilis hegy alatt,
széthordta szóm a nyomdafesték
és ünnepen a szavalat.

Nem írok többé dalt, se verset,
bús magamban sóhajtozok, –
amit ma írnék, el nem bírnák
sem nyomdák, sem a dobogók.

1970. szeptember 14.

Dr. Réthy Zoltánról

PUSZTA SÁNDOR:

A Stefánia 10 éves jubileumára

dr. Réthy Zoltánnak

(Részletek)

*Mint szél hord magot s ahol leejti,
Virág lesz, bokor, jegenye-sudár,
Úgy hulltál ide Erdély ős szívéből
s második hazád lett Pilisvörösvár.*

...

*Tíz éve áll a Stefánia háza,
Tíz éve él benn a szeretet,
Tíz éve, Istenem, izmos magyar jövő,
Megmentettél mennyi gyermeket!*

...

*Megtartani mindegyes magyart,
A gyermeket, bennük leszünk nagyok.
Hallod, orgonál a Pilis rengetege,
S csendülnek jövőbe zengő kardalok!*

Dr. Réthy Zoltán

1895-1977.

Dr. Réthy Zoltán 1895. október 20-án született Kolozsvárott. 1913-ban jeles érettségivel iratkozott be a kolozsvári egyetem orvosi karára. Egyetemi tanulmányait félbeszakította az I. világháború, 1915-től 1918-ig medikusként teljesített katonai szolgálatot. Orvosi oklevelét csak 1920-ban Budapesten szerezhette meg. Ezután segédorvosként budapesti kórházakban dolgozott.

1921 augusztusában nevezték ki Pilisvörösvár körzeti orvosává, élete ettől kezdve összeforrott a gondjaira bízott községgel. Felelősségteljes feladatát 48 éven át, megszakítás nélkül látta el.

Szorosan vett orvosi munkáján kívül sokat tett az egészségügyi felvilágosítás és megelőzés terén. Fáradhatatlanul küzdött az alkoholizmus és a babonás népi gyógymódok, a kuruzslás ellen. Száznál több tudományos cikkével komoly tekintélyt szerzett magának az orvosi lélektan terén. Munkái többek között a Magyar Pszichológiai Szemlében, a Pszichológiai Közleményekben, az Anya- és Csecsemővédelemben jelentek meg. Egyik alapítója és vezetőségi tagja volt a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesületének.

Különösen sokat tett az anya- és csecsemővédelem terén. Legnagyobb tette, hogy 1926-ban megalakította az Országos Stefánia Szövetség Anya- és Csecsemővédelmi Szervezetét Pilisvörösváron. Komoly eredményeket ért el a csecsemőhalálozás csökkentésében, a halálozási indexet az országos és megyei átlag alá szorította. Elnöke volt a Vöröskereszt helyi szervezetének.

De nemcsak intézményes keretek közt védte az anyákat és gyerekeket, gyakran anyagilag is támogatta a családokat, hogy a gyerekek ne

éhezzenek, s legyen ruhájuk. Olyan tekintélyre tett szert a faluban, hogy még családi konfliktusok rendezésében is segítségét kérték: ha az alkoholista családfő tört-zúzott otthon, őt hívták ki, hogy csendesítse le.

Az egykori bányakonzumból a háború után szociális otthont alakítottak ki, az intézmény orvosává dr. Réthy Zoltánt nevezték ki. 1949-től egészen 1977-ben bekövetkezett haláláig kezelte az otthon betegeit, így összességében 56 éven át szolgált orvosként Pilisvörösvárt.

Közéleti szerepet is vállalt: 1950-ben tanácstaggyá választották.

Példás családi életet élt. Három gyermeke született.

Dr. Réthy Zoltán kulturális tevékenysége is jelentős. A harmincas években megalapítja az Ányos Pál Irodalmi Társaságot. A társaság irodalmi programokat szervez, könyveket ad ki.

Dr. Réthy Zoltán kiváló költő volt. Közösségi indíttatású verseinek legfontosabb témái: a Trianon utáni Magyarország helyzete, a magyarság sorsa, a határ túloldalára szorult szülőföld: Erdély, a szegények élete. Gyakran verseli meg új otthonát, a Pilist, az itt élő szorgalmas embereket és szokásokat, a családi és társadalmi eseményeket. Így mintegy rímes krónikásává válik a település XX. századi történelmének.

Életében csak egyetlen verseskötete látott napvilágot „Én így imádkozom” címmel (1938. Pilisvörösvár, Ányos Kiadás). A kötetet igényes szerkesztés, emelkedett stílus, erkölcsi tartás és példamutatás jellemzi.

Élete végéig írt verseket, ezek azonban egytől-egyig íróasztalának fiókjában maradtak. Verseinek mostani, gyűjteményes kiadásával életműve teljessé válik.

Dr. Réthy Zoltán gazdag életet élt. Orvosként, tudósként, közéleti emberként és költőként egyaránt szolgálva Pilisvörösvárt és egész hazáját. Aki ismerte őt, mind tisztelte és becsülte, és igyekezett magas erkölcsi elvárásainak megfelelni. Az utókor hálásan őrzi emlékét.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Réthy Zoltánnak „érdemes és eredményes munkássága elismerésül” 1969. december 9-én a Munka Érdemrend ezüst fokozatát adományozta

1995. október 16-án, születésének 100. évfordulóján emléktáblát avattak egykori lakóhelye és rendelője, a Fő út 121. (ma: gyógyszertár) falán.

2004. november 4-én a város képviselő-testülete utcát nevezett el róla az északi lakóközvet (Erzsébetváros) területén.

2007. szeptember 13-án a képviselő-testület „kiemelkedő és önzetlen közösségi munkájának elismeréseként” posztumusz „Pilisvörösvár Város Díszpolgára” címet adományozott a részére. Az erről szóló díszes oklevelet 2007. október 23-án, az 1956-os forradalom és szabadságharc 51. évfordulóján rendezett városi ünnepségen nyújtotta át Gromon István polgármester dr. Réthy Zoltán leányának, dr. Szekrényiné Réthy Évának.

„Nem az a gazdag, akinek sok van, hanem az, aki sokat ad” – tartja a mondás. Ez a szellemiség hatotta át dr. Réthy Zoltán egész életét, gondolkodását, cselekedeteit. Megtiszteltetés volt őt ismernem.

Fogarasy Attila

Utószó a kötet szerkesztéséről

Dr. Réthy Zoltán 1938-ban jelentette meg „Én így imádkozom” című verseskötetét – a címdalón „Ányos Kiadás, Pilisvörösvár, 1938.” megjelöléssel. Ugyanakkor az impresszumban ez olvasható: „Kiadó: Dr. Réthy Zoltán, Pilisvörösvár.” A szerző tehát saját pénzén jelentette meg a kötetet, amelyből mára már csak néhány eredeti példány lelhető fel. A kislakú, szándékosan igénytelen kivitelű könyvecske igényes szerkesztéssel párosult. A verseket tematikus ciklusokba rendezte a költő-szerkesztő. Jelen kötetünk mindenben követi az 1938-ban megjelent verseskönyv eredeti szerkezetét.

A kötet második részében gyűjtöttük össze dr. Réthy Zoltán kiadatlan verseit.

A költő tervezhette, hogy ezen verseit is egyszer megjelenteti. Ezért is rendezhette az A5-ös méretű lapokon írógéppel írt verseket ciklusokba: „Fehér utak, fekete barázdák”, „Tiszta titkok patakja”, „A naplemente percei”, „Könnyű zene”, „Keresztrejtvény”.

Kötetünkben gazdag válogatást nyújtunk ezen gyűjteményekből, a költő által meghatározott verssorrendet követve. (Az első három említett gyűjteményből csak néhány tartalmilag elavult vagy esztétikailag kifogásolt verset mellőztünk, a „Könnyű zene” című gyűjtemény két versszakos, ún. „miniverseit” terjedelmi szempontok miatt is meg kellett rostálnunk. A „Keresztrejtvény” c. ciklus verseit a doktor úr a feleségének írta. Ezeket túl személyesnek ítéltük meg, és meghagytuk a kézirat intimitásában.)

A költő által gyűjteménybe nem rendezett verseket a kötet utolsó ciklusában „Szomorú honfoglalás” címmel közöljük, a kiadatlan versek egészének pedig a „Magasok felé” gyűjtőcímet adtuk. (Nem ismeretes, hogy újabb verseskötetének a költő milyen címet adott volna.)

A kötetet a helyesírás mai szabályai alapján szerkesztettük. (A magánhangzók hosszúságát-rövidségét a verstani, ritmikai követelmények is alakítják.) A lábjegyzetekhez felhasználtuk Bakos Ferenc „Idegen szavak és kifejezések szótára” (Akadémiai Kiadó, Budapest 1974.) című munkáját.

Köszönetet mondok dr. Réthy Zoltán családjának, hogy a kötet kiadását lehetővé tették és a szerkesztőmunkához minden segítséget megadtak. Szintúgy köszönetet mondok mindazoknak, akik munkájukkal, anyagi segítségükkel, felajánlásaikkal, előjegyzésükkel hozzájárultak a kötet megjelentetéséhez.

Pilisvörösvár, 2007. október 2-án,
dr. Réthy Zoltán halálának 30. évfordulóján

Fogarasy Attila
szerkesztő

Tartalom

ÉN ÍGY IMÁDKOZOM

A gépek új tudóst avatnak	6
A magyar anyáknak	6

Magyar anyák a Golgotán

Trianoni magyarok fohásza	7
Hit, remény, szeretet	8
Emese álma	9
Hadak útján	12
Regős ének	13
Kóbor lantos éneke	14
Piave	15
Magyar vér patakja	16
Szomorú magyaroknak üzenem	17
Bölcsődal	18
Én így imádkozom	19
Töredelem	20

A csipkebokor dalai

Csipkebokor	22
Apám	22
Anyák napján	23
Jöjjön el a Te országod	24
A két fiam	25
Évike emlékkönyvébe	26
Ibolyák	26
Szeresd az életet	27
Virágok	28
Tedeum	28

Szép asszony tükre

Szép asszony tükre	30
Szép halkán megköszönöm neked	31
Örök szerelem	32
A boldogságról dalolok	32
Áldás	33
Évforduló	34
Harmónia	34
Megláttalak	35
Martyrium	35
Te meg én	35
Mindörökre	36
Merre, hová?	36
Szeret az Isten	37
Két szív, egy álom	37

Tiszta titkok patakja

Tiszta titkok patakja	38
A vicinális	38
Tavaszi menyegző	40
Kánikula	41
Nyáresti pasztell	41
Nincs tovább	42
Galambdúc	42
Rózsák	42
Janus-fej	43
Hidat verek	43
Fehéren hulló szirmok	44
Osztozkodás	44
Feloldozás	45
Vándorúton	46
Alkonyi imádság	47

Csodálkozik a bölcső

Keresztút	48
Mit érez?	49
Kis Katóka	49
Csodálkozik a bölcső	50
Meggyónom nektek	53
Hitet hirdetek	54

A Pilisek alján

A Pilisek alján	55

MAGASOK FELÉ

(Hátrahagyott versek)

Fehér utak, fekete barázdák

Beköszöntő	64
Önvallomás	65
A névtelenek éneke	65
A dal a tiétek	67
Anna apja	68
A mosónő álma	70
Fehér utak, fekete barázdák	72
Szívárványt kötözök	73
Szolgalelkek	74
Don-kanyar	74
De Gaulle halálára	75
Prohászka	76
Biztonsági értekezlet	77
Tudathasadás	78
Formabontás	78
Próbaházasság	78
Panaszkönyv	79
Hímen hír	79
Az óramutató	79
Hiánycikkek	80
Atomkor	81
Tarka élet	82
Panaszkodás	82
Gyűrűfű	83
Maradandó emlék	83
Boldogság széruma	84
Hosszú út	84
Békeharc	84
Tavaszi evoe	86
Hitvallás	86
Hósuba a fenyőfán	87
Két monogram	88
A százegyedik kérdés	88
Vers-vény	89
Céklarépa	89
Kortársak	90
Visszapillantó	91
Káposztástál	92
Absztrakt festmény előtt	93
Curriculum vitae	93

Tiszta titkok patakja II.

Föld és ég között	94
Lemérem a végtelent	94
Romok között	95
Az én cinkéim	96
„Röpülj, páva”	97
Élni tudni kell	97
Hamvazószerda	102
Tiszta titkok patakja	103
Margaréták temetése	103
Curriculum vitae	104
Emlékek arca	104
Mint hópihék	105
Vasárnapi mise	106
Nem lehet	106
Honnan a fény	106
Egy percre	107
Erre feleljetek	107
Legyek porszem	108
Üres a pohár	108
Köpönyegforgatás	109
Magasok felé	110
Tegnapok, holnapok	110
Ifjúság – öregség	111
Imígyen szól a repkény	112
Élet és halál	113

A naplemente percei

(Naplótöredékek)

Tintafolt	114
Ikon	115
A restaurátor	116
Emlékeim dalárdája	118
Családi esemény	118
Pali bá	119
Tuba bácsi	121
Az én anyám	122
Nehéz lecke	123
A naplemente percei	123
77	125
Őszi melankólia	127
Gyászinduló	128
Circumdederunt	129
Utolsó levelem anyámhoz	130

Könnyű zene

(Nóták, dalok, miniversek)

Ki érti ezt?	131
Ha újra kezdeném	132
A nők fegyvere	133
Szabad a szó	133
Nem mind arany	134
Emlékeink	134
Pattogatott kukorica	135

Két strófás miniversek

Meditáció	136
Ámor nyilai	136
Nagyapának lenni	136
Konzultálás	137
Reinkarnáció	137
Útra készen	138
Naplóírás	138
Jó tanács	138
Ó, Tannenbaum	139
Tarka bab, tarka rét	139
Isten rokona	139
Erzsébet-nap	140
Ars poetica	140
Neurózis	140
Japán táj	141
Barkácsolás	141
Süt a nap	142
A vers születése	142
Sorsunk	142
Versmérték	143
Vágyak és álmok	143
Önéletrajz	143
Őshazakutatókhoz	144
Finis Poloniae	144
Új Miatyánk	144

Pogány miniatűrök

Honnan, mikor?	145
Nem telik többre	145
Imígyen szóla	145
Picasso galambja	145

Táborozás	146
Új Katekizmus	146
Erkölc	146
Mini versek	146
Irredenta jambusok	147

Szomorú honfoglalás (Ciklusba nem rendezett versek)

Aggkori matematika	148
Fruzsina	148
Költősors	149
Virág helyett	150
Biológia	150
Babits verseit olvasva	151
Búcsúlátogatás	151
Az első ibolya	152
Karácsonyi vers	153
Simogass	154
Féltékenység	154
Sirató ének	155
Meditáció az öregségről	158
Pilisi ibolyák	160
Szomorú honfoglalás	160
Vádirat	161
„Bánat, mi el sem mondható”	162
Árnya tűnt a fénynek	163
Pókhálóban	163
Megtorpant tapsok	164
Hattyúdalok	165
Költősors	166

Dr. Réthy Zoltánról

Puszta Sándor: A Stefánia 10 éves jubileumára	168
Fogarasy Attila: Dr. Réthy Zoltán	169
Fogarasy Attila: Utószó a kötet szerkesztéséről	171
Tartalom	173
Fotóalbum	179

Fotóalbum

RÉTHY ZOLTÁN

ÉN IGY IMÁDKOZOM

VERSEK

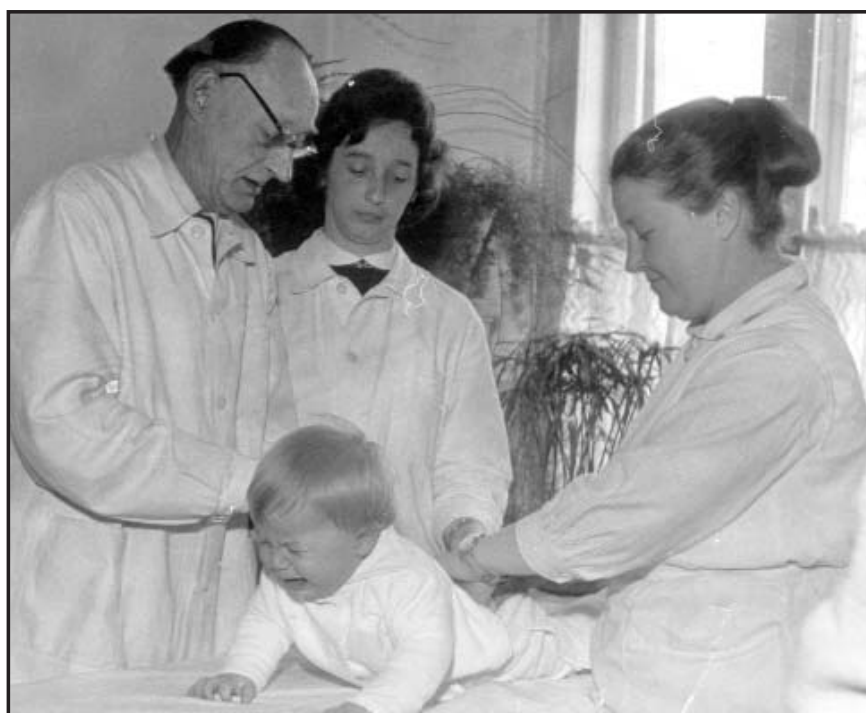

Portré ballonkabátban

**Az előző oldalon:
1938-ban kiadott verseskötetének borítója (eredeti méretben)**

Fogat húz

Gyermeket vizsgál

A Stefánia anyaotthon udvarán

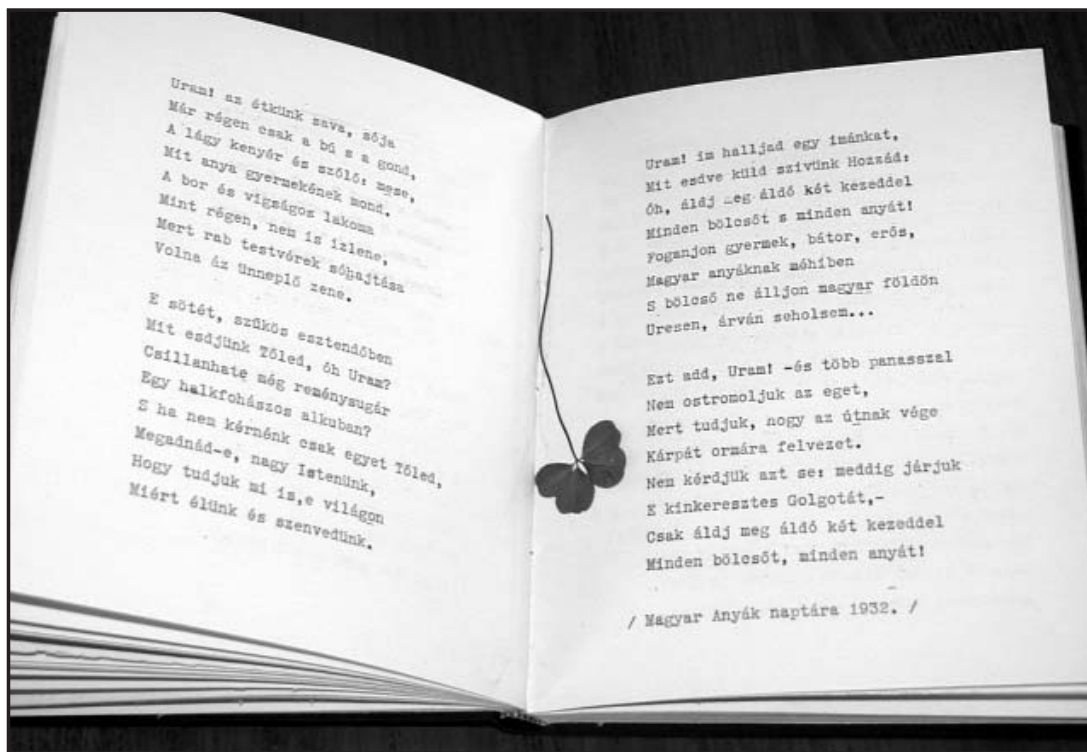
A vörösvári könyvtárban egy előadás hallgatójaként

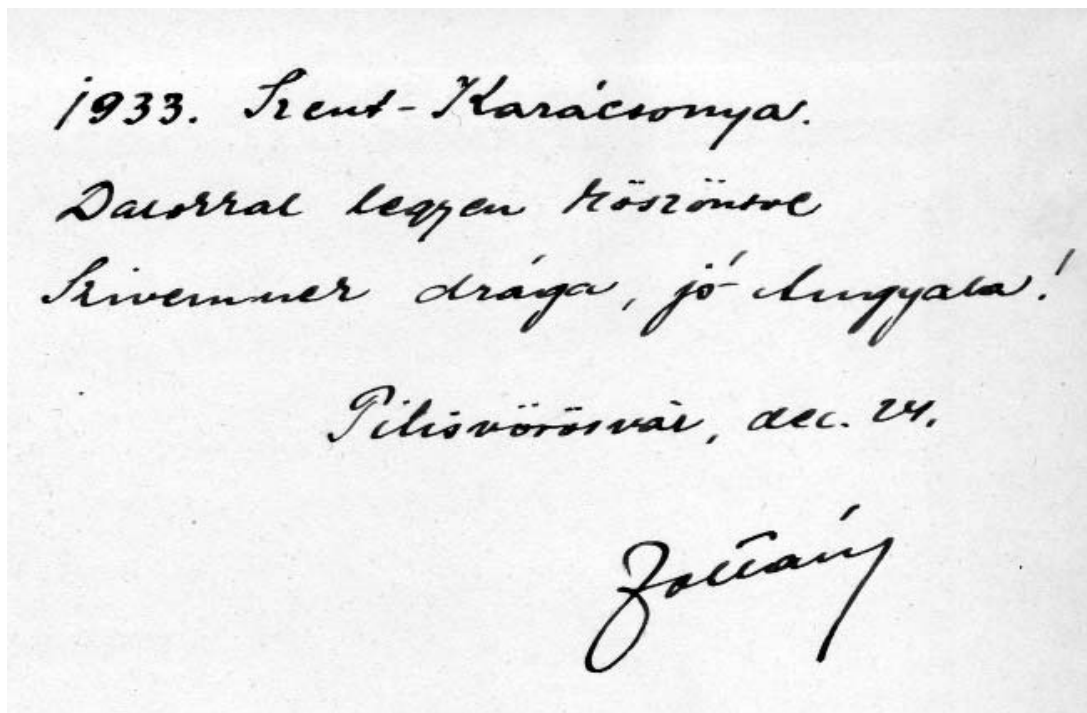
Feleségével és gyermekeivel. A képen balról jobbra: Réthy Éva, dr. Réthy Zoltánné Zsombori Piroska, Réthy Zoltán, dr. Réthy Zoltán, Réthy László

Íróasztalánál

Feleségének dedikált, írógéppel írt, vászonkötéses versgyűjtemény

A dedikáció a versgyűjtemény elején

Tiny-tin ének

Kóbor lantos éneke.

Mi nem születünk költők bölcsőjébe
És sírunkon nem nő babér soha:
← Vagyunk testvértelen szivek ~~ők~~ testvére,
Magyar keservek kóbor lantosa.

kuruc
KURUC

A mi dalunk nem visszhangozzák messze
Tapsot dübörgő hangversenyfalak,
Nem fújja bárban körös harsonák dzsessze
S nem énekli kirúszozott ajak.

elémult
Dalunk nem hallgatják a paloták sem,
Ahol ~~gyűlölt~~ lett minden welszi bárd,
A mi szavunk egy imára az ámen,
Amely kenyérért Égbe felkiált.

My Oh' pinet
Dalunk a könny, mit százszor el kell sírni,
Fehér virágok vérző harmata,
Azoknak sirjuk szennyes bűneit mi,
Kiknek nem fáj a magyar Golgota.

Dalunk harang, mit vészbe vertek réltre
Multat vezeklő, bűnbánó kezek
És zúgja-búgja nappa-estbe-éjbe
A mizerérés szörnyű éneket.

Mi nem születünk költők bölcsőjébe,
A bér s babér nem kell nekünk soha:
Leszünk testvértelen szivek ~~ők~~ testvére,
És minden bűnnek isten-ostora!

számas bűnös

Rétny Zoltan.

És úgy van az éjre jennőmbe, micsod,

Egyik versének gépelt, eredeti példánya saját kezű javításokkal

KÖSZÖNÖM A BOLDOGSÁGOT.

Hallgató.

RÉTHY ZOLTÁN verse és zenéje.

Kö-szö-nöm a ki-be-let-nek, hogy ki-nyílt a ró-zsa,
 Kö-szö-nöm az al-ko-nyok-nak, re-ed vá-ró per-cét,

Kö-szö-nöm a kis ke-zed-nek, hogy hoz-zám el. hoz-ta.
 Kö-szö-nöm az el-ső cso-kod hó-fe-her-sze-rej-mét.

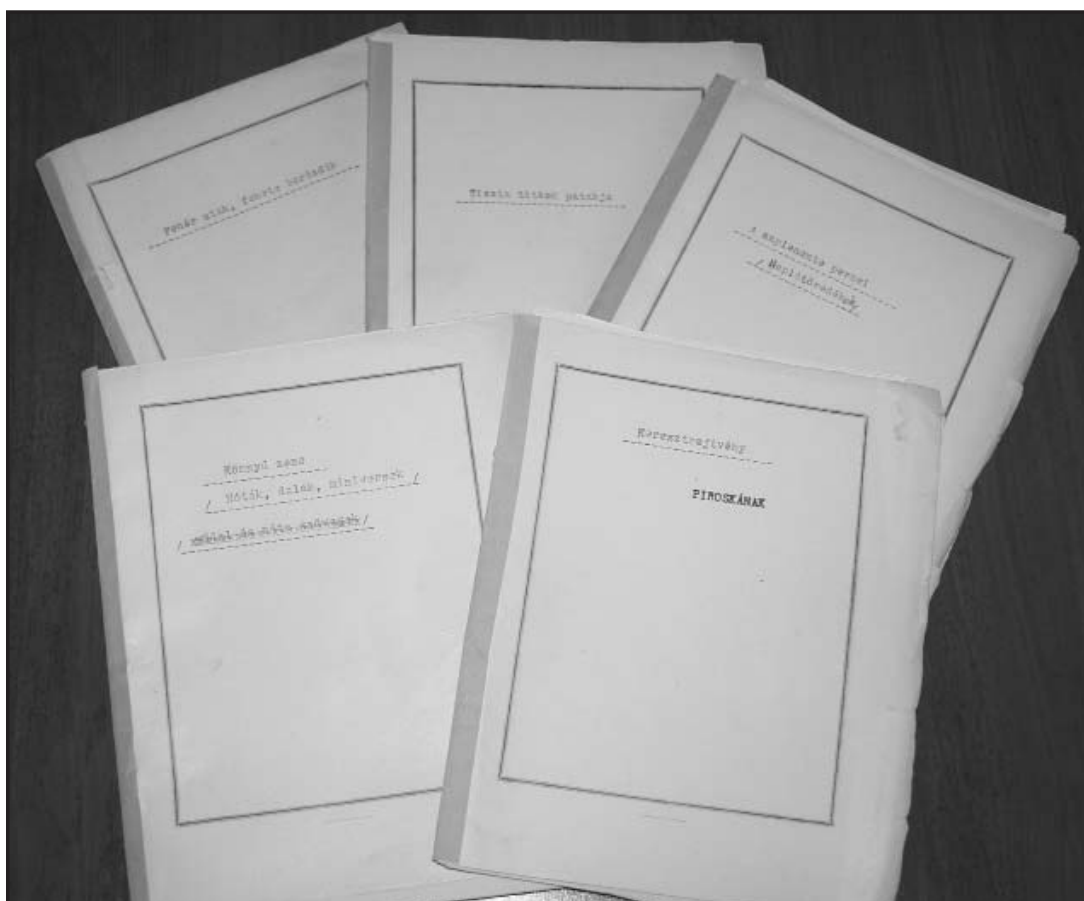
Kö-szö-nöm a két sze-med-nek, hogy szemem-be né-zett,
 Kö-szö-nöm az ej-sza-ká-nak, hogy ró-lad szótt ál-mot

Kö-szö-nöm az é-le-tem-nek a leg-szebb lem-le-ket...
 Kö-szö-nöm az ál-mom-nak, hogy va-ló-ság-gá vá-loth...
 Minden fog fennmarad.

Copyright 1939 by Magyar Zenealbum "Budapest"

Nyoin. Preszler Mihály, Bpest, Dob-u. 67.

Egy általa szerzett magyar nóta sokszorosított példánya

Ciklusokba rendezett versei

Aláírása

Emléktábla a Fő utca 12... falán

Kertjében, virágok között

A díszpolgári oklevél

Gromon István polgármester átadja dr. Réthy Zoltán posztumusz díszpolgári oklevelét dr. Szekrényiné Réthy Évának

A család a díszpolgári oklevéllel

A könyv kiadásában segítséget nyújtottak:

Városi Könyvtár,
Művészetek Háza,
Fetter Könyvesbolt,
Mű-hely Galéria,
Fetter Ferencné,
Vörös Tiborné

A könyv kiadását anyagilag támogatták:

Pilisvörösvár Város Önkormányzata

Nyomdai munka:
B.E.S.T. Nyomda Bt.
(1037 Bp., III. ker., Bojtár u. 37.
Telefon/fax: 450-1945, 450-1946)

Megjelent 800 példányban.

